

بررسی وضعیت شاخص های جمعیتی و ساختار آن به تفکیک استان های کشور

مشخصات کتاب

نام کتاب:

ناشر: مرکز تحقیقات مدیریت ارائه خدمات سلامت،
پژوهشکده آینده پژوهی در سلامت، دانشگاه علوم
پزشکی کرمان

صفحه آرایبی: رضا شیخزاده

نوبت چاپ: چاپ اول

سال چاپ: تیرماه ۱۳۹۴

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

تعداد صفحات:

فهرست مطالب

.....	۱- پیام‌های کلیدی
.....	۲- خلاصه اجرایی
.....	۲-۱- مقدمه
.....	۲-۲- مراحل و روش اجرایی
.....	۲-۳- اهم نتایج
.....	۲-۴- نتیجه گیری
.....	۳- گزارش تفصیلی
.....	۳-۱- مقدمه
.....	۳-۲- روش کار
.....	۳-۳- یافته‌ها
.....	۴- نتیجه گیری
.....	۵- رفرنس‌ها
.....	۶- پیوست‌ها

۱ - پیام‌های کلیدی

براساس سرشماری سال ۱۳۶۵، در ایران تقریباً ۴۵ درصد از جمعیت ایران در سن زیر ۱۴ سال و در حدود ۵۲ درصد در سنین فعالیت بودند. براساس آخرین سرشماری انجام شده در ایران کمی کمتر از یک چهارم جمعیت ایران را جوانان زیر ۱۴ سال تشکیل می‌دهند و تقریباً ۷۱ درصد از جمعیت در گروه سنی فعال هستند. فرصت حاصل از باز شدن پنجره جمعیتی در ایران می‌تواند پیشرفت قابل توجه کشور در عرصه‌های اقتصادی و صنعتی را فراهم آورد که می‌بایست مورد توجه مسئولان قرار گیرد.

روند میزان ایران در پی کاهش شدید میزان باروری در اواخر دهه شصت و اوایل دهه هفتاد شمسی، روند کاهشی خود را با سرعتی ملایم‌تر ادامه داده است. از سال ۱۳۸۱ بیست و یک استان کشور باروری زیر سطح جانشینی را تجربه کرده‌اند. تعداد این استان‌ها در سال ۱۳۹۳ به ۲۶ رسیده است. ضمن اینکه براساس نتایج حاصل از باروری در ۱۱ استان کشور در سال ۱۳۹۳ کمتر از ۱/۵ بوده است.

با وجود اینکه میزان ازدواج در کشور روندی افزایشی کندی داشته است، این افزایش در مناطق روستایی شیب بیشتری داشته است. از طرفی شیب افزایش میزان طلاق در مناطق روستایی در مقایسه با مناطق شهری کمتر بوده است. نکته حائز اهمیت نسبت موارد ازدواج به طلاق است که از حدود ۱۳ به یک در سال ۱۳۸۱ به رقمی در حدود پنج به یک در سال ۱۳۹۳ رسیده است. در شرایطی که میزان باروری به کمتر از سطح جانشینی رسیده است. لازم است اقدامات مناسبی در راستای تحکیم بنیان خانواده و رفع علل طلاق در کشور انجام شود.

براساس پیش‌بینی‌های انجام شده تحت سناریوی باروری بالا جمعیت ایران در سال ۱۴۰۴ شمسی به مرز ۸۷ میلیون خواهد رسید. حدود ۷۰ درصد در سن فعالیت و تقریباً هشت درصد جمعیت سالمند (۶۵ سال و بیشتر) خواهند بود. همچنین میانه سنی جمعیت ۳۵ سال خواهد بود.

۲- خلاصه اجرایی

۲-۱- مقدمه

در اختیار داشتن تصویر کامل از وضعیت شاخص های جمعیتی به منظور برنامه ریزی و تدوین سیاست های مناسب لازم و ضروری می نماید. در این مطالعه برآینم تا ضمن ارائه کاملی از شاخص های جمعیتی از جمله ساختار سنی و جنسی، نرخ رشد جمعیت و میزان باروری و دیگر شاخص های این دسته طی یک دهه اخیر، پیش بینی جامعی از وضعیت این شاخص ها در دهه آینده نیز ارائه شود. امید است نتایج حاصل مورد استفاده برنامه ریزان و سیاستگذاران قرار گیرد.

۲-۲- مراحل و روش اجرایی

به منظور برآورد شاخص های جمعیتی در سال های گذشته از نتایج سه دوره اخیر سرشماری انجام شده در کشور استفاده شد. با توجه به نرخ رشد شاخص ها در فواصل سرشماری ها مقادیر شاخص ها به صورت خطی برآورد شدند.

۲-۳- اهم نتایج

براساس نتایج حاصل در سال ۱۳۹۰ تنها ۲۳ درصد از جمعیت ایران را تشکیل داده اند و از طرفی حدود شش درصد از جمعیت را سالمندان بالای ۶۵ سال تشکیل داده اند. در بین استان های مختلف بیشترین سهم جمعیت زیر ۱۵ سال مربوط به استان سیستان و بلوچستان و بیشترین سهم جمعیت سالمند مربوط به استان های گیلان، مرکزی، خراسان جنوبی و آذربایجان شرقی بوده است. در سال ۱۳۹۳ میزان باروری کلی در کل کشور، ۱/۶ برآورد شده است که مقدار آن از ۱/۰۴ در گیلان تا ۳/۲۴ در سیستان و بلوچستان در تغییر بوده است. در همین سال میزان ازدواج در کل کشور حدود ۱۲ در هزار بوده است. کمترین و بیشترین میزان ازدواج به ترتیب در استان های تهران و اردبیل برآورد شده است. میزان طلاق در کشور نیز ۲/۲۶ در هزار بوده که این

شاخص در استان سیستان و بلوچستان کمترین و در استان های تهران و البرز بیشترین بوده است. براساس پیش بینی های انجام شده تحت سناریوی باروری بالا جمعیت ایران در سال ۱۴۰۴ شمسی به مرز ۸۷ میلیون خواهد رسید. حدود ۷۰ درصد در سن فعالیت و تقریباً هشت درصد جمعیت سالمند (۶۵ سال و بیشتر) خواهند بود. همچنین میانه سنی جمعیت ۳۵ سال خواهند بود.

۲-۴- نتیجه گیری

ساختار جمعیتی، تعیین کننده نیازهای هر جامعه ای است. تغییرات اخیر در این ساختار در کشور تغییر در اولویت بندی خدمات بهداشتی درمانی را در پی دارد. به علاوه با باز شدن پنجره جمعیتی و به حداکثر رسیدن سهم جمعیت فعال فرصت مغتنمی برای شکوفایی اقتصادی فراهم آمده است. لازم است دولت ضمن برنامه ریزی برای تامین شغل، نیازهای بهداشتی این قشر را نیز در نظر داشته باشد.

۳- گزارش تفصیلی

۳-۱- مقدمه

به جرأت می‌توان گفت که یکی از مؤلفه‌های اساسی برنامه‌ریزی‌های اقتصادی اجتماعی در هر کشوری شناخت دقیق جمعیت و برآورد آن برای سال‌های آینده است. آگاهی کافی در مورد شاخص‌ها و تحولات جمعیتی و نیز ساختار سنی و جنسی جمعیت کشور تا حدودی نیازهای آتی جامعه را مشخص می‌کند. ساختار جمعیتی هر کشوری در هر بازه‌ای از زمان یکی از تعیین‌کننده‌های اساسی نیازهای آن کشور است. از این رو در اختیار داشتن تصویر کاملی از وضعیت شاخص‌های جمعیتی به منظور برنامه‌ریزی و تدوین سیاست‌های مناسب لازم و ضروری می‌نماید. ایران با وسعتی بالغ بر ۱۶۰۰۰۰۰ کیلومتر مربع و جمعیتی بیش از ۷۵ میلیون نفر، حدود یک درصد از جمعیت دنیا را به خود اختصاص داده و هفدهمین کشور پرجمعیت دنیا است. آهنگ رشد جمعیت ایران ۱/۲۹ درصد و سالانه حدود یک میلیون نفر به جمعیت ایران اضافه می‌شود. امید زندگی ایرانیان ۷۵/۱ سال برآورد شده و طبق برآوردهای دفتر جمعیت سازمان ملل متحد، سهم گروه سنی کودکان^۱ و سالمندان^۲ به ترتیب ۲۳/۶ و ۸/۲ می‌باشد [۱]. در بین استان‌ها جوان‌ترین ساختار سنی متعلق به استان سیستان و بلوچستان و پیرترین ساختار سنی مربوط به استان گیلان می‌باشد [۲].

میزان باروری در ایران با شیب قابل ملاحظه‌ای از ۷ فرزند در اواخر دهه ۵۰ خورشیدی به رقمی کمتر از ۲ در اوایل دهه ۸۰ رسید و ایران از اوایل قرن بیستم میزان باروری کمتر از جانشینی را تجربه می‌کند. براساس آخرین برآوردهای انجام شده هر زن ایرانی در طول دوره باروری خود به طور متوسط ۱/۷۵ فرزند به دنیا می‌آورد [۳]. جدای از تفاوت‌های موجود در مناطق شهری و روستایی تفاوت استان‌های مختلف از نظر این شاخص و سایر شاخص‌های جمعیتی قابل توجه

^۱ گروه سنی زیر ۱۵ سال

^۲ گروه سنی ۶۰ سال و بیشتر

است. به نحوی که در شرایطی که استان گیلان میزان باروری بسیار پائین تر از سطح جانشینی^۳ (۱/۳) را تجربه می کند میزان باروری کلی در استان سیستان و بلوچستان ۳/۷ می باشد [۳].

با توجه به اهمیت دسترسی به شاخص های جمعیتی به منظور برنامه ریزی و تدوین سیاست های مناسب و عنایت به تفاوت ها و گوناگونی موجود بین استان ها لازم است بررسی جامعی در این باره انجام شود. بدیهی است نتایج در کنار بررسی وضعیت موجود برآورد جمعیت در افق های دور یا نزدیک بسیار کمک کننده خواهد بود. یکی از ملزومات اساسی به منظور پیش بینی نیاز های آینده هر جوامع در اختیار داشتن تصویر روشنی از آینده شاخص های جمعیتی است. در این مطالعه برآنیم تا ضمن ارائه کاملی از شاخص های جمعیتی از جمله ساختار سنی و جنسی، نرخ رشد جمعیت و میزان باروری و دیگر شاخص های این دسته طی یک دهه اخیر، پیش بینی جامعی از وضعیت این شاخص ها در دهه آینده نیز ارائه شود. امید است نتایج حاصل مورد استفاده برنامه ریزان و سیاستگذاران قرار گیرد.

اهداف کلی طرح:

۱. توزیع سنی جمعیت بر حسب جنس، استان، شهر و روستا در دوره زمانی ۸۱-۱۳۹۳
۲. نرخ رشد جمعیت بر حسب استان، شهر و روستا در دوره زمانی ۸۱-۱۳۹۳
۳. میزان باروری کلی بر حسب استان، شهر و روستا در دوره زمانی ۸۱-۱۳۹۳
۴. میزان طلاق و ازدواج بر حسب استان، شهر و روستا در دوره زمانی ۸۱-۱۳۹۳
۵. بعد خانوار بر حسب استان، شهر و روستا در دوره زمانی ۸۱-۱۳۹۳
۶. پیش بینی جمعیت تا سال ۲۰۲۵

۱. ساختار سنی و جنسی جمعیت

ساختار سنی جنسی جمعیت: عبارت است تعداد زنان و مردان در هر یک از گروه های سنی. به منظور ارائه گرافیکی ساختار سنی جنسی از هرم های سنی جنسی استفاده می شود. در این هرم ها گروه های سنی کوچکتر در قاعده هرم، مردان در سمت چپ و زنان در سمت راست قرار می گیرند.

ساختار سنی جنسی جمعیت از پایه ای ترین ویژگی های هر جمعیتی و محور اصلی در تعریف و شناخت هر جمعیتی آن است. باروری بالا و سهم بالای گروه های سنی جوان از مشخصه های جوامع با ساختار جوان و از طرفی سهم بالای گروه های سنی بالا و سالمندان در کنار باروری پائین از ویژگی های جوامع با ساختار سنی سالخورده می باشد. این ساختار تا حد زیادی نیازهای جامعه از قبیل نیاز به خدمات عمومی و بهداشتی درمانی را مشخص می کند.

در این مطالعه یکی از اهداف این مطالعه بررسی ساختار جمعیت طی سال های ۹۳-۱۳۸۱ در مناطق شهری و روستایی هر استان بود. به این منظور داده های سه دوره سرشماری اخیر (۱۳۷۵، ۸۵، ۹۰) به عنوان داده های مبنا در نظر گرفته شدند و با توجه به نرخ رشد جمعیت بین سال های سرشماری، رقم جمعیت در سال های مذکور برآورد شد. خروجی حاصل در قالب هرم سنی جنسی^۴ و جداول استانی ارائه گردید (پیوست ۱).

لازم به ذکر است که با توجه به عدم دسترسی به داده های جمعیت استان های خراسان جنوبی، خراسان رضوی، خراسان شمالی، قزوین و گلستان در سرشماری ۱۳۷۵، جمعیت بین سال های ۸۱-۱۳۸۵ برای این استان ها با توجه به نرخ رشد جمعیت آن ها در سال های بین دو سرشماری آخر برآورد شد.

باتوجه به اینکه در مورد استان البرز تنها داده های سرشماری ۱۳۹۰ موجود بود، امکان برآورد جمعیت آن در دوره زمانی مطالعه وجود نداشت. بنابراین در مورد این استان به ارائه داده های سرشماری سال ۱۳۹۰ بسنده شده است.

۲. نرخ رشد جمعیت

درصد رشد سالیانه جمعیت.

نحوه محاسبه و برآورد

$$r = \sqrt[t]{\frac{P_n}{P_0}} - 1$$

فرمول ۱: رشد سالیانه جمعیت

در این فرمول

P_n : جمعیت در انتهای دوره

P_0 : جمعیت در ابتدای دوره

t : دوره زمانی

r : متوسط رشد سالیانه جمعیت

در این مطالعه پس از برآورد جمعیت رشد سالیانه جمعیت با استفاده از فرمول ۱ محاسبه شد [۲].

۳. میزان باروری کلی

میزان باروری کلی عبارتست از تعداد فرزندی که یک زن در دور باروری خود به دنیا می آورد با فرض اینکه تا انتهای دوره باروری خود تحت تاثیر میزان های جاری باروری قرار گیرد. این شاخص مجموع حاصلضرب میزان های باروری اختصاصی سنی زنان در ۵ می باشد [۴].

در این مطالعه از نتایج مطالعه عباسی و همکاران استفاده شد [۵].

۴. میزان طلاق و ازدواج

میزان طلاق عبارتست از تعداد موارد طلاق به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت در یک سال مشخص. میزان ازدواج عبارت است از تعداد موارد ازدواج به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت در یک سال مشخص.

میزان این دو شاخص براساس دو سرشماری اخیر (۸۵ و ۱۳۹۰) برای استان ها برآورد شد. در مورد سال‌های قبل از ۱۳۸۵ تا ۸۱ نیز براساس نرخ رشد مشاهده شده در فاصله دو سرشماری برآورد میزان ها انجام شد.

۵. بعد خانوار

طبق تعریف مرکز آمار ایران خانوار معمولی از چند نفر تشکیل می شود که در یک اقامتگاه مشترک زندگی می کنند و با یکدیگر هم‌خرج هستند و معمولاً با هم غذا می خورند. براین اساس بعد خانوار عبارت است از متوسط تعداد اعضای خانوار و از تقسیم جمعیت بر تعداد خانوارها حاصل می گردد.

میزان این شاخص براساس دو سرشماری اخیر (۸۵ و ۱۳۹۰) برای استان ها برآورد شد. در مورد سال‌های قبل از ۱۳۸۵ تا ۸۱ نیز براساس نرخ رشد مشاهده شده در فاصله دو سرشماری برآورد میزان ها انجام شد.

۶. پیش بینی جمعیت در افق ۵ سال آینده

به منظور پیش بینی جمعیت ایران تا سال ۱۴۰۴، از نرم افزار Spectrum Version 4.41 استفاده شد. سال مبدا ۲۰۱۱ در نظر گرفته شد و داده های جمعیتی و نیز نرخ باروری نرم افزار با استفاده از داده های سرشماری ۱۳۹۰ به روز رسانی شد.

۳-۳- یافته‌ها

۱. توزیع سنی جمعیت بر حسب جنس، استان، شهر و روستا در دوره زمانی ۸۱-۱۳۹۳

نتایج برآورد جمعیت هر یک از استان های کشور در فاصله سال های ۸۱-۱۳۹۳ در پیوست ۱ به همراه نمودار سنی جنسی به تفکیک استان، شهر و روستا برای هر سال ارائه شده است. همانطور که ملاحظه می شود گوناگونی ساختار سنی جمعیت در هر یک از استان ها و نیز در مناطق شهری و روستایی بیش از هر موضوع دیگری به چشم می خورد. از طرفی به نظر می رسد طی دهه اخیر ساختار جمعیتی در اکثر نقاط کشور تغییرات قابل توجهی داشته است. به نحوی که رفته رفته از حجم جمعیت جوان کاسته شده و به حجم جمعیت در سن فعالیت و به نسبت کمتر جمعیت سالخورده اضافه شده است (پیوست شماره ۱).

براساس سرشماری سال ۱۳۷۵، حدود ۴۰ درصد از جمعیت ایران زیر ۱۴ سال بودند اما این جمعیت در سال ۱۳۹۰ تنها ۲۳ درصد از جمعیت ایران را تشکیل داده اند و از طرفی حدود شش درصد از جمعیت را سالمندان بالای ۶۵ سال تشکیل داده اند. در بین استان های مختلف بیشترین سهم جمعیت زیر ۱۵ سال مربوط به استان سیستان و بلوچستان و بیشترین سهم جمعیت سالمند مربوط به استان های گیلان، مرکزی، خراسان جنوبی و آذربایجان شرقی بوده است.

65+				15-64				0-14				
1390	1385	1375	1365	1390	1385	1375	1365	1390	1385	1375	1365	
5.7	5.19	4.32	3.04	70.9	69.73	56.12	51.46	23.4	25.08	39.51	45.45	کل کشور
7.1	6.32	4.95	2.86	70.7	70.6	58.19	51.59	22.2	23.07	36.85	45.49	آذربایجان شرقی
5.4	5.11	4.08	2.56	69.3	67.43	55.62	51.46	25.3	27.46	40.3	45.9	آذربایجان غربی
6.1	5.59	4.31	2.41	70.7	68.19	53.49	48.42	23.2	26.22	42.19	49.14	اردبیل
6.5	5.78	4.8	3.5	72.5	72.13	58.48	52.4	21	22.09	36.68	44.07	اصفهان
4.7	4.47	3.72	2.82	72.9	70.1	51.47	46.07	22.4	25.43	44.8	51.09	ایلام

تحلیل وضعیت موجود پوشش همگانی سلامت در ایران

3.9	4.06	3.74	2.6	72	70.25	53.73	48.66	24.1	25.7	42.52	48.65	پوشهر
6.1	4.95	4.11	3.15	73.9	73.63	61.42	56.57	19.9	21.43	34.24	40.06	تهران
5.3	5.02	4.18	2.67	69.6	67.77	51.84	47.4	25.1	27.21	43.98	49.91	چهار محال و بختیاری
7.3	7.03	6.13	3.71	64.8	64.39	53.57	50.7	27.6	28.58	40.28	45.59	خراسان جنوبی
5.7	5.21	4.43	3.28	68.5	67.66	54.08	49.64	25.7	27.13	41.47	47.08	خراسان رضوی
5.3	4.94	3.92	2.6	67.6	65.71	52.24	49.48	27	29.35	43.84	47.92	خراسان شمالی
4.1	3.78	3.33	2.64	69.5	76.65	52.47	48.56	26.4	28.57	44.2	48.76	خوزستان
6.4	5.96	4.63	2.99	70.7	68.77	53.93	48.53	22.8	25.27	41.35	48.45	زنجان
6.6	6.04	5.69	4.37	71.5	71.33	58.74	54.41	21.5	22.63	35.57	41.18	سمنان
3.2	2.95	2.92	2.77	59.1	58.2	48.28	45.36	37.6	38.85	48.79	51.75	سیستان و بلوچستان
5.6	5.2	4.45	2.86	72.1	70.92	54.76	50.52	22.3	23.88	40.79	46.58	فارس
5.8	5.09	4.18	3.3	71.9	70.59	55.46	49.08	22.4	24.32	40.36	47.62	قزوین
4.8	4.53	3.92	3.11	70.3	69.08	55.56	50.66	24.9	26.39	40.4	46.21	قم
5.6	5.3	4.18	3.01	71.1	68.45	53.06	48.8	23.2	26.25	42.76	48.16	کردستان
4.8	4.71	4.28	3.23	68.4	66.97	53.47	48.76	26.7	28.32	42.24	47.93	کرمان
5.8	5.37	4.14	2.84	72.9	70.28	55.14	51.05	21.3	24.35	40.7	46.08	کرمانشاه
4.5	4.26	3.2	2.07	69.1	66.78	49.67	45.83	26.4	28.96	47.12	51.97	کهگیلویه و بویر احمد
4.5	4.28	3.57	2.43	70.1	68.53	54.06	49.24	25.3	27.19	42.38	48.33	گلستان
8.1	7.3	5.67	3.34	73.3	71.45	59.79	55.38	18.6	21.26	35.54	41.27	گیلان

5.5	5.01	3.84	2.79	71.1	68.66	52.78	47.28	23.5	26.34	43.38	49.89	لرستان
6.7	5.99	4.29	2.91	73.6	72.7	57.21	52.15	19.6	21.31	38.47	44.9	مازندران
7.4	6.86	5.59	3.47	71.1	69.96	56.13	51.47	21.4	23.18	38.27	45	مرکزی
3.9	4.07	4.02	3.18	67.1	65	51.02	47.84	29	30.93	44.95	48.96	هرمزگان
6.8	6.31	4.78	3.23	71.4	69.6	54.32	49.68	21.6	24.09	40.89	47.08	همدان
6.1	5.79	5.24	4.03	68.9	69.85	55.95	51.06	24.9	24.35	38.8	44.84	یزد
4.8				73.9				21.2				البرز

جدول ۱: سهم گروه های سنی عمده جمعیتی براساس سرشماری های ۶۵ تا ۱۳۹۰

۲. نرخ رشد جمعیت بر حسب استان، شهر و روستا در دوره زمانی ۸۱-۱۳۹۳

نرخ رشد جمعیت بیانگر روند افزایشی و یا کاهشی جمعیت است. براساس برآوردهای انجام شده این شاخص در کل کشور از سال ۱۳۸۱ روندی کاهشی در پیش گرفته و از ۱/۶ در ابتدای دوره به ۱/۲ در سال ۱۳۹۳ تنزل یافته است. موضوع مهم تفاوت بین مناطق روستایی و شهری است. براساس نتایج رشد جمعیت در مناطق شهری ۱/۹۲ و در مناطق روستایی ۰/۶۵- بوده است. در بیشتر نقاط کشور این تفاوت مشاهده شده است (جداول ۲ تا ۴).

بعجز در مورد استان هایی همچون بوشهر و هرمزگان و تا حدودی کردستان و کرمانشاه در مورد دیگر استان های روند رشد جمعیت آهنگ کاهشی داشته است، البته در مورد برخی استان ها این روند شیب شدید تری داشته است.

کاهش رشد جمعیت در مناطق روستایی رشد شدیدتری داشته است. به نحوی که بعجز استان های بوشهر، کرمان، گلستان، هرمزگان، خراسان شمالی، مازندران و سیستان و بلوچستان سایر استان ها در نواحی روستایی رشد منفی جمعیت را تجربه می کنند. البته روند رشد جمعیت روستایی بعجز در استان های بوشهر و کرمان در سایر استان ها سیری کاهشی دارد.

در مورد برخی استان ها مانند تهران در سال های اخیر یکی از دلایل کاهش شدید رشد آن در سال های اخیر می توان به جدا شدن البرز از این استان اشاره نمود. همچنین در مورد کاهش شدید جمعیت مازندران قبل از سال ۱۳۸۵ می توان به جدا شدن استان گلستان از این استان اشاره نمود.

سال	1381	1382	1383	1384	1385	1386	1387	1388	1389	1390	1391	1392	1393
کل کشور	1.60	1.58	1.55	1.53	1.51	1.31	1.29	1.27	1.26	1.24	1.23	1.21	1.20
استان اردبیل	0.50	0.50	0.50	0.50	0.49	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33	0.32	0.32	0.32
آذربایجان غربی	1.41	1.39	1.37	1.35	1.33	1.44	1.42	1.40	1.38	1.36	1.34	1.32	1.31
آذربایجان شرقی	0.80	0.80	0.79	0.78	0.78	0.67	0.66	0.66	0.66	0.65	0.65	0.64	0.64
بوشهر	1.75	1.72	1.69	1.66	1.64	3.30	3.19	3.09	3.00	2.91	2.83	2.75	2.68
چهارمحال و بختیاری	1.20	1.18	1.17	1.15	1.14	0.87	0.86	0.85	0.85	0.84	0.83	0.83	0.82
فارس	1.28	1.26	1.24	1.23	1.21	1.18	1.17	1.15	1.14	1.13	1.11	1.10	1.09
گلستان	2.16	2.12	2.07	2.03	1.99	1.95	1.92	1.88	1.84	1.81	1.78	1.75	1.72
گیلان	0.70	0.70	0.69	0.69	0.68	0.63	0.63	0.62	0.62	0.61	0.61	0.61	0.60
همدان	2.76	2.68	2.61	2.55	2.48	1.65	1.63	1.60	1.58	1.55	1.53	1.50	1.48
هرمزگان	1.90	1.86	1.83	1.80	1.77	2.47	2.41	2.36	2.30	2.25	2.20	2.15	2.11
ایلام	1.12	1.11	1.10	1.08	1.07	0.43	0.43	0.43	0.43	0.42	0.42	0.42	0.42
اصفهان	1.50	1.48	1.46	1.44	1.42	1.40	1.38	1.36	1.34	1.33	1.31	1.29	1.28
کرمان	2.78	2.71	2.64	2.57	2.51	2.16	2.11	2.07	2.02	1.98	1.95	1.91	1.87
کرمانشاه	0.55	0.55	0.55	0.54	0.54	0.70	0.69	0.69	0.68	0.68	0.67	0.67	0.66
خوزستان	1.32	1.30	1.28	1.27	1.25	1.20	1.18	1.17	1.16	1.14	1.13	1.12	1.10
خراسان جنوبی	0.78	0.78	0.77	0.76	0.76	0.75	0.75	0.74	0.74	0.73	0.73	0.72	0.72
خراسان رضوی	1.53	1.51	1.49	1.47	1.45	1.43	1.41	1.39	1.37	1.35	1.33	1.31	1.30
خراسان شمالی	1.48	1.46	1.44	1.42	1.40	1.38	1.36	1.34	1.32	1.30	1.29	1.27	1.26
کهگیلویه و بویراحمد	1.53	1.50	1.48	1.46	1.44	0.77	0.76	0.75	0.75	0.74	0.74	0.73	0.73
کردستان	0.67	0.67	0.66	0.66	0.66	0.74	0.74	0.73	0.72	0.72	0.71	0.71	0.70
لرستان	0.80	0.79	0.79	0.78	0.78	0.44	0.43	0.43	0.43	0.43	0.43	0.42	0.42
مرکزی	0.95	0.94	0.93	0.92	0.92	0.93	0.92	0.91	0.90	0.89	0.88	0.88	0.87

0.96	0.97	0.98	0.99	1.00	1.01	1.02	1.03	-3.64	-3.51	-3.39	-3.28	-3.18	مازندران
0.95	0.96	0.97	0.98	0.99	1.00	1.01	1.02	1.03	1.04	1.05	1.06	1.07	قزوین
1.76	1.79	1.82	1.85	1.89	1.92	1.96	2.00	1.90	1.93	1.97	2.01	2.05	قم
1.21	1.22	1.24	1.25	1.27	1.29	1.30	1.32	1.52	1.54	1.57	1.59	1.62	سمنان
0.99	1.00	1.01	1.02	1.03	1.04	1.05	1.06	2.92	3.01	3.10	3.20	3.31	سیستان و بلوچستان
-2.16	-2.11	-2.07	-2.03	-1.99	-1.95	-1.91	-1.87	1.72	1.75	1.78	1.81	1.85	تهران
1.48	1.50	1.53	1.55	1.58	1.60	1.63	1.65	2.48	2.55	2.61	2.68	2.76	یزد
0.98	0.99	1.00	1.01	1.02	1.03	1.04	1.05	-0.73	-0.73	-0.72	-0.72	-0.71	زنجان

جدول ۲: میزان رشد جمعیت در کل کشور طی سال های ۸۱ تا ۱۳۹۳ به تفکیک استان

سال	1381	1382	1383	1384	1385	1386	1387	1388	1389	1390	1391	1392	1393
کل کشور	2.70	2.63	2.56	2.50	2.43	2.22	2.17	2.12	2.08	2.04	2.00	1.96	1.92
استان اردبیل	2.29	2.24	2.19	2.15	2.10	2.33	2.27	2.22	2.18	2.13	2.08	2.04	2.00
آذربایجان غربی	2.70	2.63	2.56	2.49	2.43	2.40	2.35	2.29	2.24	2.19	2.14	2.10	2.06
آذربایجان شرقی	1.81	1.77	1.74	1.71	1.69	1.47	1.45	1.42	1.40	1.38	1.37	1.35	1.33
بوشهر	-1.74	-1.77	-1.81	-1.84	-1.87	1.55	1.52	1.50	1.48	1.46	1.44	1.42	1.40
چهارمحال و بختیاری	2.53	2.47	2.41	2.35	2.30	3.56	3.44	3.32	3.22	3.12	3.02	2.93	2.85
فارس	2.03	1.99	1.96	1.92	1.88	3.40	3.29	3.19	3.09	3.00	2.91	2.83	2.75
گلستان	3.18	3.08	2.99	2.90	2.82	2.74	2.67	2.60	2.54	2.47	2.41	2.36	2.30
گیلان	2.10	2.05	2.01	1.97	1.93	3.11	3.01	2.92	2.84	2.76	2.69	2.62	2.55
همدان	1.90	1.87	1.83	1.80	1.77	1.20	1.18	1.17	1.15	1.14	1.13	1.12	1.10
هرمزگان	3.93	3.79	3.65	3.52	3.40	3.82	3.68	3.55	3.43	3.31	3.21	3.11	3.01
ایلام	2.42	2.36	2.31	2.26	2.21	1.55	1.52	1.50	1.48	1.46	1.44	1.42	1.40
اصفهان	2.64	2.57	2.51	2.44	2.39	1.94	1.90	1.87	1.83	1.80	1.77	1.74	1.71
کرمان	3.77	3.63	3.51	3.39	3.28	1.76	1.73	1.70	1.67	1.64	1.62	1.59	1.57
کرمانشاه	1.33	1.32	1.30	1.28	1.27	1.58	1.56	1.54	1.51	1.49	1.47	1.45	1.43
خوزستان	2.04	2.00	1.96	1.92	1.88	2.40	2.34	2.29	2.24	2.19	2.14	2.10	2.05
خراسان جنوبی	3.03	2.95	2.86	2.78	2.71	2.63	2.57	2.50	2.44	2.38	2.33	2.28	2.22
خراسان رضوی	3.00	2.91	2.83	2.75	2.68	2.61	2.54	2.48	2.42	2.36	2.31	2.26	2.21

تحلیل وضعیت موجود پوشش همگانی سلامت در ایران

2.31	2.37	2.43	2.49	2.55	2.62	2.69	2.76	2.84	2.92	3.01	3.10	3.20	خراسان شمالی
2.44	2.50	2.56	2.63	2.70	2.78	2.85	2.94	3.02	3.12	3.22	3.32	3.44	کهگیلویه و بویراحمد
2.50	2.57	2.64	2.71	2.78	2.86	2.95	3.04	3.33	3.35	3.37	3.38	1.40	کردستان
1.01	1.02	1.03	1.04	1.06	1.07	1.08	1.09	1.70	1.73	1.76	1.79	1.82	لرستان
2.07	2.11	2.16	2.21	2.26	2.31	2.36	2.42	2.54	2.60	2.67	2.75	2.82	مرکزی
1.47	1.49	1.52	1.54	1.56	1.59	1.61	1.64	-1.45	-1.43	-1.41	-1.39	-1.37	مازندران
2.18	2.23	2.28	2.33	2.39	2.45	2.51	2.57	2.64	2.71	2.79	2.87	2.95	قزوین
1.97	2.01	2.06	2.10	2.14	2.19	2.24	2.29	2.14	2.19	2.24	2.29	2.35	قم
1.73	1.76	1.79	1.82	1.85	1.89	1.93	1.96	2.28	2.33	2.39	2.45	2.51	سمنان
0.79	0.79	0.80	0.81	0.81	0.82	0.83	0.83	3.46	3.58	3.71	3.86	4.01	سیستان و بلوچستان
-1.78	-1.75	-1.72	-1.69	-1.67	-1.64	-1.61	-1.59	2.40	2.46	2.53	2.59	2.66	تهران
2.12	2.17	2.22	2.27	2.32	2.38	2.43	2.49	2.94	3.03	3.12	3.23	3.33	یزد
2.26	2.31	2.36	2.42	2.48	2.54	2.61	2.68	1.28	1.29	1.31	1.33	1.35	زنجان

جدول ۳: میزان رشد جمعیت در مناطق شهری کشور طی سال های ۸۱ تا ۱۳۹۳ به تفکیک استان

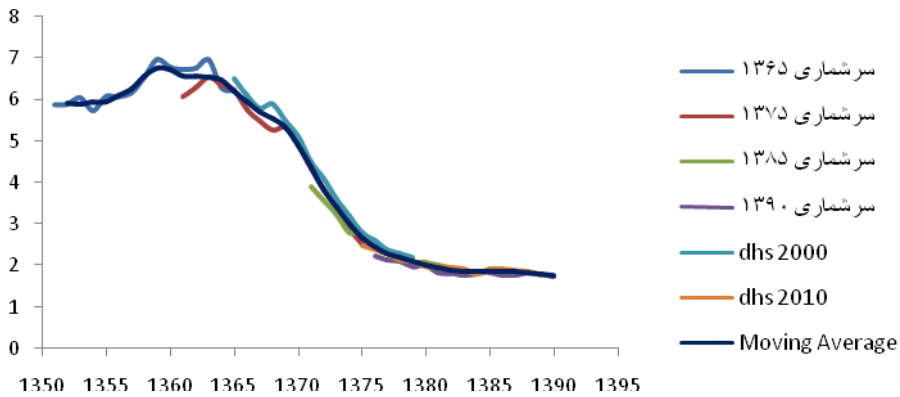
سال	1381	1382	1383	1384	1385	1386	1387	1388	1389	1390	1391	1392	1393
کل کشور	1.60	1.58	1.55	1.53	1.51	1.31	1.29	1.27	1.26	1.24	1.23	1.21	1.20
استان اردبیل	0.50	0.50	0.50	0.50	0.49	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33	0.32	0.32	0.32
آذربایجان غربی	1.41	1.39	1.37	1.35	1.33	1.44	1.42	1.40	1.38	1.36	1.34	1.32	1.31
آذربایجان شرقی	0.80	0.80	0.79	0.78	0.78	0.67	0.66	0.66	0.66	0.65	0.65	0.64	0.64
بوشهر	1.75	1.72	1.69	1.66	1.64	3.30	3.19	3.09	3.00	2.91	2.83	2.75	2.68
چهارمحال و بختیاری	1.20	1.18	1.17	1.15	1.14	0.87	0.86	0.85	0.85	0.84	0.83	0.83	0.82
فارس	1.28	1.26	1.24	1.23	1.21	1.18	1.17	1.15	1.14	1.13	1.11	1.10	1.09
گلستان	2.16	2.12	2.07	2.03	1.99	1.95	1.92	1.88	1.84	1.81	1.78	1.75	1.72
گیلان	0.70	0.70	0.69	0.69	0.68	0.63	0.63	0.62	0.62	0.61	0.61	0.61	0.60
همدان	2.76	2.68	2.61	2.55	2.48	1.65	1.63	1.60	1.58	1.55	1.53	1.50	1.48
هرمزگان	1.90	1.86	1.83	1.80	1.77	2.47	2.41	2.36	2.30	2.25	2.20	2.15	2.11
ایلام	1.12	1.11	1.10	1.08	1.07	0.43	0.43	0.43	0.43	0.42	0.42	0.42	0.42

1.28	1.29	1.31	1.33	1.34	1.36	1.38	1.40	1.42	1.44	1.46	1.48	1.50	اسفهان
1.87	1.91	1.95	1.98	2.02	2.07	2.11	2.16	2.51	2.57	2.64	2.71	2.78	کرمان
0.66	0.67	0.67	0.68	0.68	0.69	0.69	0.70	0.54	0.54	0.55	0.55	0.55	کرمانشاه
1.10	1.12	1.13	1.14	1.16	1.17	1.18	1.20	1.25	1.27	1.28	1.30	1.32	خوزستان
0.72	0.72	0.73	0.73	0.74	0.74	0.75	0.75	0.76	0.76	0.77	0.78	0.78	خراسان جنوبی
1.30	1.31	1.33	1.35	1.37	1.39	1.41	1.43	1.45	1.47	1.49	1.51	1.53	خراسان رضوی
1.26	1.27	1.29	1.30	1.32	1.34	1.36	1.38	1.40	1.42	1.44	1.46	1.48	خراسان شمالی
0.73	0.73	0.74	0.74	0.75	0.75	0.76	0.77	1.44	1.46	1.48	1.50	1.53	کهگیلویه و بویراحمد
0.70	0.71	0.71	0.72	0.72	0.73	0.74	0.74	0.66	0.66	0.66	0.67	0.67	کردستان
0.42	0.42	0.43	0.43	0.43	0.43	0.43	0.44	0.78	0.78	0.79	0.79	0.80	لرستان
0.87	0.88	0.88	0.89	0.90	0.91	0.92	0.93	0.92	0.92	0.93	0.94	0.95	مرکزی
0.96	0.97	0.98	0.99	1.00	1.01	1.02	1.03	-3.64	-3.51	-3.39	-3.28	-3.18	مازندران
0.95	0.96	0.97	0.98	0.99	1.00	1.01	1.02	1.03	1.04	1.05	1.06	1.07	قزوین
1.76	1.79	1.82	1.85	1.89	1.92	1.96	2.00	1.90	1.93	1.97	2.01	2.05	قم
1.21	1.22	1.24	1.25	1.27	1.29	1.30	1.32	1.52	1.54	1.57	1.59	1.62	سمنان
0.99	1.00	1.01	1.02	1.03	1.04	1.05	1.06	2.92	3.01	3.10	3.20	3.31	سیستان و بلوچستان
-2.16	-2.11	-2.07	-2.03	-1.99	-1.95	-1.91	-1.87	1.72	1.75	1.78	1.81	1.85	تهران
1.48	1.50	1.53	1.55	1.58	1.60	1.63	1.65	2.48	2.55	2.61	2.68	2.76	یزد

جدول ۴: میزان رشد جمعیت در مناطق روستایی کشور طی سال های ۸۱ تا ۱۳۹۳ به تفکیک استان

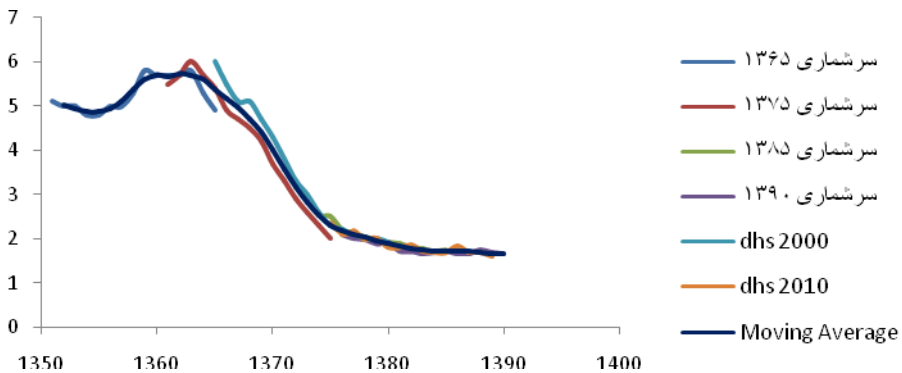
۳. میزان باروری کلی بر حسب استان، شهر و روستا در دوره زمانی ۸۱-۱۳۹۳

میزان باروری کلی که در خود شاخص میزان باروری اختصاصی سنی را نهفته دارد، یکی از اصلی ترین شاخص های جمعیت شناسی است. این شاخص در طول سه دهه اخیر در ایران تغییرات شدیدی داشته است. نمودار ۱، روند این شاخص را براساس منابع گوناگون و برابند کلی آن ها را نشان می دهد. همانطور که ملاحظه می شود مقدار این شاخص پس از افزایش مختصری در اوایل رویداد انقلاب اسلامی از حدود سال ۱۳۶۵ سیری کاهشی با شیبی قابل توجه در پیش می گیرد. طوری که در اواسط دهه ۱۳۸۰ شمسی به زیر سطح جانشینی تنزل می کند.

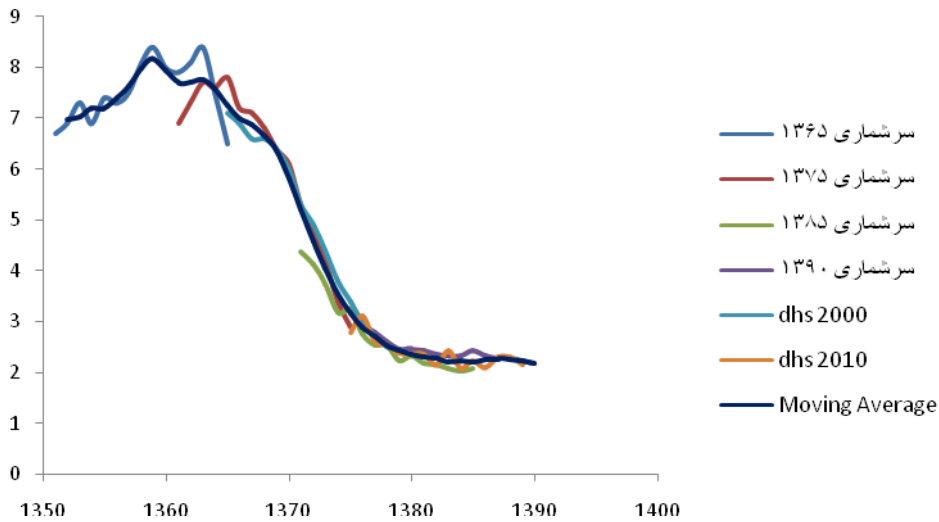

نمودار ۱: روند میزان باروری کلی در ایران براساس منابع مختلف و برآیند کلی طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۶۵

در مورد مناطق شهری و روستایی نیز این روند قابل توجه است. میزان باروری در مناطق روستایی کمی با تاخیر اما با الگوی یکسان و مشابه مناطق شهری طی سال‌های اخیر رو به کاهش بوده است (نمودار ۲ و ۳).

نمودار ۲: روند میزان باروری کلی در مناطق شهری ایران طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۶۵

نمودار ۳: روند میزان باروری کلی در مناطق روستایی طی سال های ۵۰ تا ۱۳۹۰

همانطور که اشاره شد باروری در ایران در سه دهه اخیر روندی کاهشی را در پیش گرفته است. در استان های مختلف نیز این سیر قابل مشاهده است. در ابتدای دوره زمانی مطالعه ۱۵ استان کشور سطح باروری زیر جانشینی داشته اند. در سال ۱۳۹۰ بیش از بیست استان سطح باروری کمتر از جانشینی داشته اند. لازم به ذکر است که در برخی از استان ها همچون گیلان، مازندران و البرز میزان باروری زیر ۱/۵ بوده است و برآورد ها تا سال ۱۳۹۳ نشان می دهند که تعداد این استان ها بیش از دوبرابر شده است. بالاترین سطح میزان باروری مربوط به استان سیستان و بلوچستان بوده است (جدول ۵).

سال	1381	1382	1383	1384	1385	1386	1387	1388	1389	1390	1391	1392	1393
کل کشور	1.84	1.82	1.76	1.8	1.84	1.78	1.78	1.83	1.79	1.75	1.66	1.63	1.60
مرکزی	1.7	1.7	1.61	1.65	1.69	1.58	1.61	1.66	1.61	1.58	1.49	1.46	1.43
گیلان	1.44	1.45	1.35	1.39	1.35	1.32	1.27	1.28	1.27	1.25	1.13	1.08	1.04
مازندران	1.44	1.45	1.35	1.44	1.42	1.37	1.45	1.42	1.41	1.36	1.27	1.24	1.21

تحلیل وضعیت موجود پوشش همگانی سلامت در ایران

1.67	1.68	1.69	1.74	1.79	1.83	1.68	1.71	1.77	1.7	1.6	1.7	1.71	آذربایجان شرقی
1.77	1.81	1.85	1.97	2.01	2.02	2.02	1.99	2.03	2.09	2.07	2.04	2.11	آذربایجان غربی
1.41	1.45	1.49	1.57	1.6	1.62	1.7	1.75	1.8	1.71	1.72	1.65	1.67	کوچستان
1.81	1.86	1.91	2.05	2.1	2.12	2.16	2.15	2.16	2.05	2.1	2.23	2.23	خوزستان
1.48	1.51	1.54	1.63	1.68	1.72	1.68	1.63	1.75	1.72	1.61	1.71	1.7	فارس
1.88	1.92	1.97	2.05	2.07	2.17	2.19	2.26	2.42	2.22	2.2	2.34	2.42	کرمان
1.78	1.82	1.85	1.97	2.01	2.05	1.99	1.99	2.05	2.04	2.02	2.08	2.13	خراسان رضوی
1.38	1.41	1.43	1.51	1.55	1.59	1.53	1.53	1.57	1.56	1.46	1.55	1.56	اصفهان
3.24	3.32	3.40	3.59	3.67	3.71	3.76	3.83	4.05	3.9	3.81	3.88	4.09	سیستان و بلوچستان
1.77	1.79	1.81	1.84	1.9	1.94	1.9	1.91	1.87	2.01	1.96	1.84	1.97	کردستان
1.48	1.50	1.53	1.63	1.66	1.73	1.64	1.63	1.66	1.64	1.65	1.66	1.67	همدان
1.87	1.90	1.93	1.97	1.98	2.04	1.96	2.04	2.7	2.06	2.02	1.99	1.98	چهارمحال و بختیاری
1.54	1.59	1.63	1.8	1.83	1.87	1.82	1.83	1.86	1.83	1.85	1.85	1.98	لرستان
1.53	1.57	1.62	1.69	1.72	1.81	1.81	1.85	1.85	1.96	1.98	1.85	1.91	ایلام
2.11	2.13	2.15	2.19	2.26	2.3	2.38	2.23	2.28	2.28	2.24	2.19	2.25	کهگیلویه و بویر احمد
2.05	2.06	2.07	2.09	2.13	2.17	2.15	2.1	2.28	2.08	2.11	2.09	2.1	بوشهر
1.59	1.62	1.65	1.76	1.77	1.83	1.78	1.81	1.87	1.71	1.58	1.85	1.87	زنجان
1.47	1.50	1.53	1.59	1.65	1.66	1.49	1.74	1.74	1.82	1.78	1.8	1.77	سمنان
2.03	2.04	2.05	2.11	2.21	2.21	2.1	1.98	2.02	1.99	1.94	2.04	2.09	یزد
2.10	2.15	2.20	2.35	2.42	2.44	2.5	2.42	2.53	2.42	2.48	2.55	2.68	هرمزگان
1.22	1.25	1.27	1.37	1.4	1.45	1.34	1.39	1.44	1.4	1.37	1.41	1.41	تهران
1.52	1.55	1.59	1.75	1.78	1.8	1.77	1.8	1.68	1.76	1.75	1.76	1.91	اردبیل
1.76	1.78	1.81	1.92	1.96	2.04	1.93	1.86	1.92	1.92	1.92	2.05	1.96	قم
1.49	1.51	1.54	1.63	1.65	1.68	1.61	1.63	1.76	1.69	1.6	1.69	1.69	قزوین
1.88	1.90	1.91	1.98	2.02	2.06	1.93	1.98	2.06	2.03	1.88	1.94	1.88	گلستان
1.96	1.99	2.03	2.17	2.2	2.29	2.24	2.12	2.24	2.16	2.1	2.17	2.27	خراسان شمالی
2.17	2.23	2.29	2.46	2.52	2.51	2.59	2.3	2.55	2.43	2.67	2.58	2.59	خراسان جنوبی
1.31	1.34	1.36	1.42	1.45	1.51	1.47	1.46	1.51	1.53	1.46	1.49	1.48	البرز

جدول ۵: میزان باروری کلی طی سالهای ۸۱ تا ۱۳۹۳ به تفکیک استان های کشور

۴. میزان طلاق و ازدواج بر حسب استان، شهر و روستا در دوره زمانی ۸۱-۱۳۹۳

میزان ازدواج

شاخص میزان ازدواج بر حسب مناطق شهری و روستایی و نیز کل کشور در جداول ۶ تا ۸ ارائه شده است. همانطور که ملاحظه می شود میزان ازدواج در کل کشور روندی افزایشی داشته است به نحوی که از حدود ۱۱ در هزار به حدود ۱۲ رسیده است. در بین استان ها نیز می توان چنین روندی را مشاهده نمود، البته به جز در مورد مازندران که روندی کاهشی داشته است و از ۱۲/۳۶ در سال ۱۳۸۱ به ۱۰/۶۳ کاهش یافته است. در بین استان های مختلف بالاترین میزان ازدواج در سال ۱۳۹۳ مربوط به استان های زنجان و اردبیل و پائین ترین میزان مربوط به مجموع استان های تهران و البرز بوده است.

استان	1381	1382	1383	1384	1385	1386	1387	1388	1389	1390	1391	1392	1393
کل کشور	10.52	10.64	10.76	10.88	11	11.12	11.24	11.36	11.48	11.6	11.72	11.84	11.96
آذربایجان شرقی	11.76	11.82	11.88	11.94	12	12.06	12.12	12.18	12.24	12.3	12.36	12.42	12.48
آذربایجان غربی	11.78	11.86	11.94	12.02	12.1	12.18	12.26	12.34	12.42	12.5	12.58	12.66	12.74
اردبیل	11.58	11.96	12.34	12.72	13.1	13.48	13.86	14.24	14.62	15	15.38	15.76	16.14
اصفهان	10.4	10.4	10.4	10.4	10.4	10.4	10.4	10.4	10.4	10.4	10.4	10.4	10.4
ایلام	6.74	7.48	8.22	8.96	9.7	10.44	11.18	11.92	12.66	13.4	14.14	14.88	15.62
بوشهر	10.9	10.9	10.9	10.9	10.9	10.9	10.9	10.9	10.9	10.9	10.9	10.9	10.9
تهران - البرز	8.68	8.66	8.64	8.62	8.6	8.58	8.56	8.54	8.52	8.5	8.48	8.46	8.44
چهارمحال و بختیاری	10.26	10.72	11.18	11.64	12.1	12.56	13.02	13.48	13.94	14.4	14.86	15.32	15.78
خراسان جنوبی	10.6	10.9	11.2	11.5	11.8	12.1	12.4	12.7	13	13.3	13.6	13.9	14.2
خراسان رضوی	12.52	12.64	12.76	12.88	13	13.12	13.24	13.36	13.48	13.6	13.72	13.84	13.96
خراسان شمالی	12.12	12.44	12.76	13.08	13.4	13.72	14.04	14.36	14.68	15	15.32	15.64	15.96
خوزستان	10.02	10.34	10.66	10.98	11.3	11.62	11.94	12.26	12.58	12.9	13.22	13.54	13.86
زنجان	11.02	11.44	11.86	12.28	12.7	13.12	13.54	13.96	14.38	14.8	15.22	15.64	16.06
سمنان	8.48	8.66	8.84	9.02	9.2	9.38	9.56	9.74	9.92	10.1	10.28	10.46	10.64
سیستان و بلوچستان	5.72	6.34	6.96	7.58	8.2	8.82	9.44	10.06	10.68	11.3	11.92	12.54	13.16
فارس	11.52	11.54	11.56	11.58	11.6	11.62	11.64	11.66	11.68	11.7	11.72	11.74	11.76
فروان	10.36	10.52	10.68	10.84	11	11.16	11.32	11.48	11.64	11.8	11.96	12.12	12.28
قم	11.36	11.42	11.48	11.54	11.6	11.66	11.72	11.78	11.84	11.9	11.96	12.02	12.08
کردستان	10.62	11.04	11.46	11.88	12.3	12.72	13.14	13.56	13.98	14.4	14.82	15.24	15.66
کرمان	11.6	11.6	11.6	11.6	11.6	11.6	11.6	11.6	11.6	11.6	11.6	11.6	11.6

کربلایه	10.9	11.1	11.3	11.5	11.7	11.9	12.1	12.3	12.5	12.7	12.9	13.1	13.3
کینوشیه و پوراحمد	9.26	9.72	10.18	10.64	11.1	11.56	12.02	12.48	12.94	13.4	13.86	14.32	14.78
کستان	12.62	12.74	12.86	12.98	13.1	13.22	13.34	13.46	13.58	13.7	13.82	13.94	14.06
کرمان	11.42	11.44	11.46	11.48	11.5	11.52	11.54	11.56	11.58	11.6	11.62	11.64	11.66
کرمان	10.16	10.62	11.08	11.54	12	12.46	12.92	13.38	13.84	14.3	14.76	15.22	15.68
کرمانشاه	12.36	12.22	12.08	11.94	11.8	11.66	11.52	11.38	11.24	11.1	10.96	10.82	10.68
کرکوک	10.16	10.32	10.48	10.64	10.8	10.96	11.12	11.28	11.44	11.6	11.76	11.92	12.08
کهریزگان	9.94	10.18	10.42	10.66	10.9	11.14	11.38	11.62	11.86	12.1	12.34	12.58	12.82
کهگیلویه و بویراحمد	11.56	11.82	12.08	12.34	12.6	12.86	13.12	13.38	13.64	13.9	14.16	14.42	14.68
کرد	11.52	11.54	11.56	11.58	11.6	11.62	11.64	11.66	11.68	11.7	11.72	11.74	11.76

جدول ۶: میزان ازدواج در هر هزار نفر جمعیت طی سال های ۸۱ تا ۱۳۹۳ به تفکیک استان

در جدول شماره ۷ میزان برآورد شده ازدواج در مناطق شهری ارائه شده است. همانطور که ملاحظه می گردد میزان این شاخص در طول سال های مطالعه هرچند روندی افزایشی داشته است اما این افزایش بسیار مختصر بوده است، به نحوی که از ۱۱/۲۶ در سال ۱۳۸۱ به حدود ۱۲ در سال ۱۳۹۳ رسیده است. در بین استان های مختلف نیز بیشترین میزان ازدواج مربوط به استان خراسان شمالی و کمترین آن مربوط به مجموع استان های تهران و البرز بوده است.

استان	1381	1382	1383	1384	1385	1386	1387	1388	1389	1390	1391	1392	1393
آسی کبود	11.26	11.32	11.38	11.44	11.5	11.56	11.62	11.68	11.74	11.8	11.86	11.92	11.98
آذربایجان شرقی	11.78	11.76	11.74	11.72	11.7	11.68	11.66	11.64	11.62	11.6	11.58	11.56	11.54
آذربایجان غربی	10.68	10.76	10.84	10.92	11	11.08	11.16	11.24	11.32	11.4	11.48	11.56	11.64
اردبیل	16.28	16.16	16.04	15.92	15.8	15.68	15.56	15.44	15.32	15.2	15.08	14.96	14.84
اصفهان	11.5	11.5	11.5	11.5	11.5	11.5	11.5	11.5	11.5	11.5	11.5	11.5	11.5
ایلام	7.66	8.32	8.98	9.64	10.3	10.96	11.62	12.28	12.94	13.6	14.26	14.92	15.58
بوشهر	10.08	10.16	10.24	10.32	10.4	10.48	10.56	10.64	10.72	10.8	10.88	10.96	11.04
تهران-البرز	8.88	8.86	8.84	8.82	8.8	8.78	8.76	8.74	8.72	8.7	8.68	8.66	8.64
چهارمحال و بختیاری	12.7	12.8	12.9	13	13.1	13.2	13.3	13.4	13.5	13.6	13.7	13.8	13.9
خراسان جنوبی	10.36	10.72	11.08	11.44	11.8	12.16	12.52	12.88	13.24	13.6	13.96	14.32	14.68
خراسان رضوی	10.92	11.24	11.56	11.88	12.2	12.52	12.84	13.16	13.48	13.8	14.12	14.44	14.76

16.24	15.76	15.28	14.8	14.32	13.84	13.36	12.88	12.4	11.92	11.44	10.96	10.48	هرمانندی
13.5	13.3	13.1	12.9	12.7	12.5	12.3	12.1	11.9	11.7	11.5	11.3	11.1	خوزستان
13.78	13.62	13.46	13.3	13.14	12.98	12.82	12.66	12.5	12.34	12.18	12.02	11.86	زنجان
12.6	12.1	11.6	11.1	10.6	10.1	9.6	9.1	8.6	8.1	7.6	7.1	6.6	سمنان
12.74	12.36	11.98	11.6	11.22	10.84	10.46	10.08	9.7	9.32	8.94	8.56	8.18	سیستان و بلوچستان
10.4	10.9	11.4	11.9	12.4	12.9	13.4	13.9	14.4	14.9	15.4	15.9	16.4	فارس
12.24	12.16	12.08	12	11.92	11.84	11.76	11.68	11.6	11.52	11.44	11.36	11.28	فردوس
12.46	12.44	12.42	12.4	12.38	12.36	12.34	12.32	12.3	12.28	12.26	12.24	12.22	قم
14.02	13.78	13.54	13.3	13.06	12.82	12.58	12.34	12.1	11.86	11.62	11.38	11.14	کردستان
17.82	17.58	17.34	17.1	16.86	16.62	16.38	16.14	15.9	15.66	15.42	15.18	14.94	کرمان
12.58	12.72	12.86	13	13.14	13.28	13.42	13.56	13.7	13.84	13.98	14.12	14.26	کرمانشاه
14.74	14.16	13.58	13	12.42	11.84	11.26	10.68	10.1	9.52	8.94	8.36	7.78	گیلان و بویراحمد
12.58	12.52	12.46	12.4	12.34	12.28	12.22	12.16	12.1	12.04	11.98	11.92	11.86	گچساران
9.78	10.12	10.46	10.8	11.14	11.48	11.82	12.16	12.5	12.84	13.18	13.52	13.86	گیلان
14.98	14.62	14.26	13.9	13.54	13.18	12.82	12.46	12.1	11.74	11.38	11.02	10.66	لرستان
15.6	15.7	15.8	15.9	16	16.1	16.2	16.3	16.4	16.5	16.6	16.7	16.8	مازندران
11.5	11.4	11.3	11.2	11.1	11	10.9	10.8	10.7	10.6	10.5	10.4	10.3	مرکزی
11.12	10.98	10.84	10.7	10.56	10.42	10.28	10.14	10	9.86	9.72	9.58	9.44	هرمزگان
14.66	14.64	14.62	14.6	14.58	14.56	14.54	14.52	14.5	14.48	14.46	14.44	14.42	همدان
11.88	12.02	12.16	12.3	12.44	12.58	12.72	12.86	13	13.14	13.28	13.42	13.56	یزد

جدول ۷: میزان ازدواج در مناطق شهری به ازای هر هزار نفر جمعیت طی سال های ۸۱ تا ۱۳۹۳ به تفکیک استان

در جدول شماره ۸ میزان برآورد شده ازدواج در مناطق روستایی ارائه شده است. همانطور که ملاحظه می گردد میزان این شاخص در طول سال های مطالعه روند افزایشی قابل ملاحظه ای داشته است، به نحوی که از ۸/۹۶ در سال ۱۳۸۱ به حدود ۱۲/۰۸ در سال ۱۳۹۳ رسیده است. در بین استان های مختلف نیز بیشترین میزان ازدواج مربوط به استان زنجان و کمترین آن مربوط به مجموع استان های تهران و البرز بوده است.

تحلیل وضعیت موجود پوشش همگانی سلامت در ایران

استان	1381	1382	1383	1384	1385	1386	1387	1388	1389	1390	1391	1392	1393
کل کشور	8.96	9.22	9.48	9.74	10	10.26	10.52	10.78	11.04	11.3	11.56	11.82	12.08
آذربایجان شرقی	11.38	11.66	11.94	12.22	12.5	12.78	13.06	13.34	13.62	13.9	14.18	14.46	14.74
آذربایجان غربی	13.32	13.44	13.56	13.68	13.8	13.92	14.04	14.16	14.28	14.4	14.52	14.64	14.76
اردبیل	5.16	6.22	7.28	8.34	9.4	10.46	11.52	12.58	13.64	14.7	15.76	16.82	17.88
اصفهان	6.3	6	5.7	5.4	5.1	4.8	4.5	4.2	3.9	3.6	3.3	3	2.7
ایلام	5.44	6.28	7.12	7.96	8.8	9.64	10.48	11.32	12.16	13	13.84	14.68	15.52
بوشهر	12.62	12.44	12.26	12.08	11.9	11.72	11.54	11.36	11.18	11	10.82	10.64	10.46
تهران - البرز	7.28	6.86	6.44	6.02	5.6	5.18	4.76	4.34	3.92	3.5	3.08	2.66	2.24
چهارمحال و بختیاری	7.66	8.52	9.38	10.24	11.1	11.96	12.82	13.68	14.54	15.4	16.26	17.12	17.98
خراسان جنوبی	10.84	11.08	11.32	11.56	11.8	12.04	12.28	12.52	12.76	13	13.24	13.48	13.72
خراسان رضوی	15.98	15.66	15.34	15.02	14.7	14.38	14.06	13.74	13.42	13.1	12.78	12.46	12.14
خراسان شمالی	13.84	13.98	14.12	14.26	14.4	14.54	14.68	14.82	14.96	15.1	15.24	15.38	15.52
خوزستان	7.88	8.46	9.04	9.62	10.2	10.78	11.36	11.94	12.52	13.1	13.68	14.26	14.84
زنجان	9.46	10.32	11.18	12.04	12.9	13.76	14.62	15.48	16.34	17.2	18.06	18.92	19.78
سمنان	14.44	13.58	12.72	11.86	11	10.14	9.28	8.42	7.56	6.7	5.84	4.98	4.12
سیستان و بلوچستان	3.44	4.28	5.12	5.96	6.8	7.64	8.48	9.32	10.16	11	11.84	12.68	13.52
فارس	4.1	4.9	5.7	6.5	7.3	8.1	8.9	9.7	10.5	11.3	12.1	12.9	13.7
قزوین	8.34	8.68	9.02	9.36	9.7	10.04	10.38	10.72	11.06	11.4	11.74	12.08	12.42
قم	-1.6	-1.2	-0.8	-0.4	0	0.4	0.8	1.2	1.6	2	2.4	2.8	3.2
کردستان	9.48	10.26	11.04	11.82	12.6	13.38	14.16	14.94	15.72	16.5	17.28	18.06	18.84
کرمان	6.52	6.24	5.96	5.68	5.4	5.12	4.84	4.56	4.28	4	3.72	3.44	3.16
کرمانشاه	4.08	4.96	5.84	6.72	7.6	8.48	9.36	10.24	11.12	12	12.88	13.76	14.64
کهگیلویه و بویراحمد	10.48	10.86	11.24	11.62	12	12.38	12.76	13.14	13.52	13.9	14.28	14.66	15.04
گلستان	13.2	13.4	13.6	13.8	14	14.2	14.4	14.6	14.8	15	15.2	15.4	15.6
گیلان	8.4	8.9	9.4	9.9	10.4	10.9	11.4	11.9	12.4	12.9	13.4	13.9	14.4
لرستان	9.24	9.88	10.52	11.16	11.8	12.44	13.08	13.72	14.36	15	15.64	16.28	16.92
مازندران	7.46	7.22	6.98	6.74	6.5	6.26	6.02	5.78	5.54	5.3	5.06	4.82	4.58

13.94	13.56	13.18	12.8	12.42	12.04	11.66	11.28	10.9	10.52	10.14	9.76	9.38	مرکزی
14.58	14.22	13.86	13.5	13.14	12.78	12.42	12.06	11.7	11.34	10.98	10.62	10.26	هرمزگان
14.26	13.74	13.22	12.7	12.18	11.66	11.14	10.62	10.1	9.58	9.06	8.54	8.02	همدان
10.06	9.54	9.02	8.5	7.98	7.46	6.94	6.42	5.9	5.38	4.86	4.34	3.82	یزد

جدول ۸: میزان ازدواج در هر هزار نفر در مناطق روستایی طی سال های ۸۱ تا ۱۳۹۳ به تفکیک استان

میزان طلاق کل کشور

در جدول شماره ۹ میزان برآورد شده طلاق در کشور ارائه شده است. همانطور که ملاحظه می گردد میزان این شاخص در طول سال های مطالعه روند افزایشی قابل ملاحظه ای داشته است، به نحوی که از ۰/۸۲ در سال ۱۳۸۱ به حدود ۲/۲۶ در سال ۱۳۹۳ رسیده است. در بین استان های مختلف نیز بیشترین میزان طلاق مربوط به مجموع استان های تهران و البرز و کمترین آن مربوط به استان سیستان و بلوچستان بوده است.

1393	1392	1391	1390	1389	1388	1387	1386	1385	1384	1383	1382	1381	استان
2.26	2.14	2.02	1.9	1.78	1.66	1.54	1.42	1.3	1.18	1.06	0.94	0.82	کل کشور
2.22	2.08	1.94	1.8	1.66	1.52	1.38	1.24	1.1	0.96	0.82	0.68	0.54	آذربایجان شرقی
1.84	1.76	1.68	1.6	1.52	1.44	1.36	1.28	1.2	1.12	1.04	0.96	0.88	آذربایجان غربی
1.84	1.76	1.68	1.6	1.52	1.44	1.36	1.28	1.2	1.12	1.04	0.96	0.88	اردبیل
1.94	1.86	1.78	1.7	1.62	1.54	1.46	1.38	1.3	1.22	1.14	1.06	0.98	اصفهان
1.36	1.24	1.12	1	0.88	0.76	0.64	0.52	0.4	0.28	0.16	0.04	-0.08	ایلام
1.66	1.64	1.62	1.6	1.58	1.56	1.54	1.52	1.5	1.48	1.46	1.44	1.42	بوشهر
3.08	2.92	2.76	2.6	2.44	2.28	2.12	1.96	1.8	1.64	1.48	1.32	1.16	تهران - البرز
1.56	1.44	1.32	1.2	1.08	0.96	0.84	0.72	0.6	0.48	0.36	0.24	0.12	چهارمحال و بختیاری
1.44	1.36	1.28	1.2	1.12	1.04	0.96	0.88	0.8	0.72	0.64	0.56	0.48	خراسان جنوبی
2.82	2.68	2.54	2.4	2.26	2.12	1.98	1.84	1.7	1.56	1.42	1.28	1.14	خراسان رضوی
2.06	1.94	1.82	1.7	1.58	1.46	1.34	1.22	1.1	0.98	0.86	0.74	0.62	خراسان شمالی

تحلیل وضعیت موجود پوشش همگانی سلامت در ایران

1.8	1.7	1.6	1.5	1.4	1.3	1.2	1.1	1	0.9	0.8	0.7	0.6	خوزستان
1.84	1.76	1.68	1.6	1.52	1.44	1.36	1.28	1.2	1.12	1.04	0.96	0.88	زنجان
2.34	2.16	1.98	1.8	1.62	1.44	1.26	1.08	0.9	0.72	0.54	0.36	0.18	سمنان
0.72	0.68	0.64	0.6	0.56	0.52	0.48	0.44	0.4	0.36	0.32	0.28	0.24	سیستان و بلوچستان
2.1	2	1.9	1.8	1.7	1.6	1.5	1.4	1.3	1.2	1.1	1	0.9	فارس
2.38	2.22	2.06	1.9	1.74	1.58	1.42	1.26	1.1	0.94	0.78	0.62	0.46	قزوین
2.34	2.26	2.18	2.1	2.02	1.94	1.86	1.78	1.7	1.62	1.54	1.46	1.38	قم
2.44	2.36	2.28	2.2	2.12	2.04	1.96	1.88	1.8	1.72	1.64	1.56	1.48	کردستان
1.32	1.28	1.24	1.2	1.16	1.12	1.08	1.04	1	0.96	0.92	0.88	0.84	کرمان
2.6	2.5	2.4	2.3	2.2	2.1	2	1.9	1.8	1.7	1.6	1.5	1.4	کرمانشاه
2.02	1.88	1.74	1.6	1.46	1.32	1.18	1.04	0.9	0.76	0.62	0.48	0.34	کهگیلویه و بویراحمد
2.02	1.88	1.74	1.6	1.46	1.32	1.18	1.04	0.9	0.76	0.62	0.48	0.34	گلستان
2.58	2.42	2.26	2.1	1.94	1.78	1.62	1.46	1.3	1.14	0.98	0.82	0.66	گیلان
2.22	2.08	1.94	1.8	1.66	1.52	1.38	1.24	1.1	0.96	0.82	0.68	0.54	لرستان
2.52	2.38	2.24	2.1	1.96	1.82	1.68	1.54	1.4	1.26	1.12	0.98	0.84	مازندران
2.36	2.24	2.12	2	1.88	1.76	1.64	1.52	1.4	1.28	1.16	1.04	0.92	مرکزی
1.48	1.42	1.36	1.3	1.24	1.18	1.12	1.06	1	0.94	0.88	0.82	0.76	هرمزگان
2.2	2.1	2	1.9	1.8	1.7	1.6	1.5	1.4	1.3	1.2	1.1	1	همدان
1.4	1.3	1.2	1.1	1	0.9	0.8	0.7	0.6	0.5	0.4	0.3	0.2	یزد

جدول ۹: میزان طلاق در هر هزار نفر جمعیت طی سال های ۸۱ تا ۱۳۹۳ به تفکیک استان

در جدول شماره ۱۰ میزان برآورد شده طلاق در مناطق شهری کشور ارائه شده است. همانطور که ملاحظه می گردد میزان این شاخص در طول سال های مطالعه روند افزایشی قابل ملاحظه ای داشته است، به نحوی که از ۱/۰۴ در سال ۱۳۸۱ به حدود ۲/۷۲ در سال ۱۳۹۳ رسیده است. در بین استان های مختلف نیز بیشترین میزان طلاق مربوط به استان مازندران و پس از آن مجموع استان های تهران و البرز و کمترین آن مربوط به استان سیستان و بلوچستان بوده است.

1393	1392	1391	1390	1389	1388	1387	1386	1385	1384	1383	1382	1381	استان
2.72	2.58	2.44	2.3	2.16	2.02	1.88	1.74	1.6	1.46	1.32	1.18	1.04	کل کشور
2.36	2.24	2.12	2	1.88	1.76	1.64	1.52	1.4	1.28	1.16	1.04	0.92	آذربایجان شرقی
2.14	2.06	1.98	1.9	1.82	1.74	1.66	1.58	1.5	1.42	1.34	1.26	1.18	آذربایجان غربی
1.92	1.88	1.84	1.8	1.76	1.72	1.68	1.64	1.6	1.56	1.52	1.48	1.44	اردبیل
1.98	1.92	1.86	1.8	1.74	1.68	1.62	1.56	1.5	1.44	1.38	1.32	1.26	اصفهان
1.3	1.2	1.1	1	0.9	0.8	0.7	0.6	0.5	0.4	0.3	0.2	0.1	ایلام
2.08	2.02	1.96	1.9	1.84	1.78	1.72	1.66	1.6	1.54	1.48	1.42	1.36	بوشهر
3.18	3.02	2.86	2.7	2.54	2.38	2.22	2.06	1.9	1.74	1.58	1.42	1.26	تهران - البرز
1.44	1.36	1.28	1.2	1.12	1.04	0.96	0.88	0.8	0.72	0.64	0.56	0.48	چهارمحال و بختیاری
1.64	1.56	1.48	1.4	1.32	1.24	1.16	1.08	1	0.92	0.84	0.76	0.68	خراسان جنوبی
3.4	3.2	3	2.8	2.6	2.4	2.2	2	1.8	1.6	1.4	1.2	1	خراسان رضوی
2.78	2.62	2.46	2.3	2.14	1.98	1.82	1.66	1.5	1.34	1.18	1.02	0.86	خراسان شمالی
2.1	2	1.9	1.8	1.7	1.6	1.5	1.4	1.3	1.2	1.1	1	0.9	خوزستان
2.04	1.96	1.88	1.8	1.72	1.64	1.56	1.48	1.4	1.32	1.24	1.16	1.08	زنجان
2.44	2.26	2.08	1.9	1.72	1.54	1.36	1.18	1	0.82	0.64	0.46	0.28	سمنان
1.08	1.02	0.96	0.9	0.84	0.78	0.72	0.66	0.6	0.54	0.48	0.42	0.36	سیستان و بلوچستان
2.12	2.08	2.04	2	1.96	1.92	1.88	1.84	1.8	1.76	1.72	1.68	1.64	فارس
2.8	2.6	2.4	2.2	2	1.8	1.6	1.4	1.2	1	0.8	0.6	0.4	قزوین
2.44	2.36	2.28	2.2	2.12	2.04	1.96	1.88	1.8	1.72	1.64	1.56	1.48	قم
2.52	2.48	2.44	2.4	2.36	2.32	2.28	2.24	2.2	2.16	2.12	2.08	2.04	کردستان
2.4	2.3	2.2	2.1	2	1.9	1.8	1.7	1.6	1.5	1.4	1.3	1.2	کرمان
2.94	2.86	2.78	2.7	2.62	2.54	2.46	2.38	2.3	2.22	2.14	2.06	1.98	کرمانشاه
2.28	2.12	1.96	1.8	1.64	1.48	1.32	1.16	1	0.84	0.68	0.52	0.36	کهگیلویه و بویراحمد
2.58	2.42	2.26	2.1	1.94	1.78	1.62	1.46	1.3	1.14	0.98	0.82	0.66	گلستان
2.78	2.62	2.46	2.3	2.14	1.98	1.82	1.66	1.5	1.34	1.18	1.02	0.86	گیلان
2.52	2.38	2.24	2.1	1.96	1.82	1.68	1.54	1.4	1.26	1.12	0.98	0.84	لرستان
4.38	4.12	3.86	3.6	3.34	3.08	2.82	2.56	2.3	2.04	1.78	1.52	1.26	مازندران

تحلیل وضعیت موجود پوشش همگانی سلامت در ایران

2.56	2.44	2.32	2.2	2.08	1.96	1.84	1.72	1.6	1.48	1.36	1.24	1.12	مرکزی
1.62	1.58	1.54	1.5	1.46	1.42	1.38	1.34	1.3	1.26	1.22	1.18	1.14	هرمزگان
2.48	2.42	2.36	2.3	2.24	2.18	2.12	2.06	2	1.94	1.88	1.82	1.76	همدان
1.5	1.4	1.3	1.2	1.1	1	0.9	0.8	0.7	0.6	0.5	0.4	0.3	یزد

جدول ۱۰: میزان طلاق به ازای هر هزار نفر جمعیت در مناطق شهری طی سال های ۸۱ تا ۱۳۹۳ به تفکیک استان

در جدول شماره ۱۱ میزان برآورد شده طلاق در مناطق روستایی کشور ارائه شده است. همانطور که ملاحظه می گردد میزان این شاخص در طول سال های مطالعه روند افزایشی قابل ملاحظه ای داشته است، به نحوی که از ۱/۰۴ در سال ۱۳۸۱ به حدود ۲/۷۲ در سال ۱۳۹۳ رسیده است. در بین استان های مختلف نیز بیشترین میزان طلاق مربوط به استان مازندران و پس از آن مجموع استان های تهران و البرز و کمترین آن مربوط به استان سیستان و بلوچستان بوده است.

1393	1392	1391	1390	1389	1388	1387	1386	1385	1384	1383	1382	1381	استان
1.18	1.12	1.06	1	0.94	0.88	0.82	0.76	0.7	0.64	0.58	0.52	0.46	کل کشور
1.72	1.58	1.44	1.3	1.16	1.02	0.88	0.74	0.6	0.46	0.32	0.18	0.04	آذربایجان شرقی
1.28	1.22	1.16	1.1	1.04	0.98	0.92	0.86	0.8	0.74	0.68	0.62	0.56	آذربایجان غربی
1.88	1.72	1.56	1.4	1.24	1.08	0.92	0.76	0.6	0.44	0.28	0.12	-0.04	اردبیل
1.3	1.2	1.1	1	0.9	0.8	0.7	0.6	0.5	0.4	0.3	0.2	0.1	اصفهان
1.26	1.14	1.02	0.9	0.78	0.66	0.54	0.42	0.3	0.18	0.06	-0.06	-0.18	ایلام
1.04	1.06	1.08	1.1	1.12	1.14	1.16	1.18	1.2	1.22	1.24	1.26	1.28	بوشهر
0.58	0.62	0.66	0.7	0.74	0.78	0.82	0.86	0.9	0.94	0.98	1.02	1.06	تهران - البرز
1.52	1.38	1.24	1.1	0.96	0.82	0.68	0.54	0.4	0.26	0.12	-0.02	-0.16	چهارمحال و بختیاری
1.08	1.02	0.96	0.9	0.84	0.78	0.72	0.66	0.6	0.54	0.48	0.42	0.36	خراسان جنوبی
1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	خراسان رضوی
1.34	1.26	1.18	1.1	1.02	0.94	0.86	0.78	0.7	0.62	0.54	0.46	0.38	خراسان شمالی
1.04	0.96	0.88	0.8	0.72	0.64	0.56	0.48	0.4	0.32	0.24	0.16	0.08	خوزستان
1.38	1.32	1.26	1.2	1.14	1.08	1.02	0.96	0.9	0.84	0.78	0.72	0.66	زنجان

1.88	1.72	1.56	1.4	1.24	1.08	0.92	0.76	0.6	0.44	0.28	0.12	-0.04	سمنان
0.26	0.24	0.22	0.2	0.18	0.16	0.14	0.12	0.1	0.08	0.06	0.04	0.02	سیستان و بلوچستان
1.4	1.3	1.2	1.1	1	0.9	0.8	0.7	0.6	0.5	0.4	0.3	0.2	فارس
1.66	1.54	1.42	1.3	1.18	1.06	0.94	0.82	0.7	0.58	0.46	0.34	0.22	قزوین
0.96	0.84	0.72	0.6	0.48	0.36	0.24	0.12	0	-0.12	-0.24	-0.36	-0.48	قم
2.16	2.04	1.92	1.8	1.68	1.56	1.44	1.32	1.2	1.08	0.96	0.84	0.72	کردستان
0.04	0.06	0.08	0.1	0.12	0.14	0.16	0.18	0.2	0.22	0.24	0.26	0.28	کرمان
1.44	1.36	1.28	1.2	1.12	1.04	0.96	0.88	0.8	0.72	0.64	0.56	0.48	کرمانشاه
1.66	1.54	1.42	1.3	1.18	1.06	0.94	0.82	0.7	0.58	0.46	0.34	0.22	کهگیلویه و بویراحمد
1.4	1.3	1.2	1.1	1	0.9	0.8	0.7	0.6	0.5	0.4	0.3	0.2	گلستان
2.22	2.08	1.94	1.8	1.66	1.52	1.38	1.24	1.1	0.96	0.82	0.68	0.54	گیلان
1.5	1.4	1.3	1.2	1.1	1	0.9	0.8	0.7	0.6	0.5	0.4	0.3	لرستان
0.08	0.12	0.16	0.2	0.24	0.28	0.32	0.36	0.4	0.44	0.48	0.52	0.56	مازندران
1.74	1.66	1.58	1.5	1.42	1.34	1.26	1.18	1.1	1.02	0.94	0.86	0.78	مرکزی
1.18	1.12	1.06	1	0.94	0.88	0.82	0.76	0.7	0.64	0.58	0.52	0.46	هرمزگان
1.82	1.68	1.54	1.4	1.26	1.12	0.98	0.84	0.7	0.56	0.42	0.28	0.14	همدان
1.12	0.98	0.84	0.7	0.56	0.42	0.28	0.14	0	-0.14	-0.28	-0.42	-0.56	یزد

جدول ۱۱: میزان طلاق به ازای هر هزار نفر جمعیت در مناطق روستایی طی سال های ۸۱ تا ۱۳۹۳ به تفکیک استان

۵. بعد خانوار بر حسب استان، شهر و روستا در دوره زمانی ۸۱-۱۳۹۳

کل کشور

در جدول شماره ۱۲ متوسط بعد خانوار در کل کشور ارائه شده است. همانطور که ملاحظه می گردد میزان این شاخص در طول سال های مطالعه سیری نزولی در پیش گرفته است، به نحوی که از ۴/۳۶ در سال ۱۳۸۱ به حدود ۳/۲۶ در سال ۱۳۹۳ رسیده است. در بین استان های مختلف نیز کوچکترین خانواده ها مربوط به استان گیلان و پس از آن مازندران، مرکزی و تهران بوده است. از طرفی بزرگترین خانواده ها نیز متعلق به استان های بوشهر، سیستان و بلوچستان و کهگیلویه و بویراحمد بوده است که البته با متوسط بعد خانوار کل کشور تفاوت چندانی ندارند.

تحلیل وضعیت موجود پوشش همگانی سلامت در ایران

1393	1392	1391	1390	1389	1388	1387	1386	1385	1384	1383	1382	1381	
3.26	3.35	3.45	3.55	3.64	3.74	3.84	3.93	4.03	4.11	4.19	4.28	4.36	گل کنور
3.12	3.22	3.32	3.43	3.53	3.64	3.74	3.85	3.95	4.03	4.12	4.20	4.29	آذربایجان شرقی
3.36	3.49	3.62	3.74	3.87	4.00	4.13	4.25	4.38	4.47	4.57	4.66	4.75	آذربایجان غربی
3.29	3.43	3.56	3.69	3.82	3.96	4.09	4.22	4.36	4.47	4.58	4.69	4.81	اردبیل
3.13	3.21	3.28	3.35	3.43	3.50	3.58	3.65	3.72	3.79	3.86	3.93	4.00	اصفهان
3.15	3.21	3.28	3.35	3.42	3.49	3.56	3.63	3.70	3.77	3.84	3.91	3.98	البرز
3.64	3.79	3.95	4.11	4.26	4.42	4.58	4.74	4.89	5.01	5.13	5.24	5.36	ایلام
3.89	3.99	4.09	4.18	4.28	4.37	4.47	4.57	4.66	4.77	4.88	4.99	5.10	بوشهر
3.06	3.13	3.20	3.26	3.33	3.40	3.46	3.53	3.60	3.67	3.74	3.81	3.88	تهران
3.46	3.58	3.70	3.82	3.93	4.05	4.17	4.29	4.41	4.50	4.59	4.68	4.78	چهارمحال و بختیاری
3.39	3.46	3.54	3.61	3.68	3.76	3.83	3.90	3.98	4.03	4.08	4.13	4.17	خراسان جنوبی
3.23	3.32	3.40	3.49	3.58	3.66	3.75	3.83	3.92	4.00	4.08	4.16	4.23	خراسان رضوی
3.32	3.41	3.51	3.60	3.69	3.78	3.88	3.97	4.06	4.14	4.23	4.31	4.40	خراسان شمالی
3.55	3.73	3.90	4.07	4.24	4.41	4.59	4.76	4.93	5.03	5.12	5.21	5.31	خوزستان
3.21	3.32	3.43	3.54	3.65	3.76	3.87	3.98	4.09	4.19	4.29	4.39	4.49	زنجان
3.21	3.27	3.33	3.39	3.45	3.51	3.57	3.62	3.68	3.75	3.82	3.89	3.96	سمنان
3.82	3.98	4.14	4.31	4.47	4.63	4.79	4.96	5.12	5.21	5.29	5.38	5.47	سیستان و بلوچستان
3.33	3.45	3.56	3.67	3.79	3.90	4.01	4.13	4.24	4.33	4.42	4.51	4.59	فارس
3.12	3.22	3.31	3.41	3.50	3.60	3.69	3.79	3.88	3.98	4.08	4.18	4.28	قزوین
3.35	3.43	3.51	3.59	3.67	3.75	3.83	3.91	3.99	4.07	4.15	4.23	4.32	قم
3.38	3.49	3.60	3.71	3.82	3.93	4.04	4.15	4.26	4.36	4.46	4.56	4.66	کردستان
3.40	3.51	3.62	3.74	3.85	3.96	4.08	4.19	4.31	4.39	4.47	4.56	4.64	کرمان
3.33	3.44	3.55	3.66	3.77	3.88	3.99	4.10	4.22	4.31	4.40	4.50	4.59	کرمانشاه
3.73	3.89	4.05	4.21	4.37	4.53	4.69	4.85	5.01	5.10	5.19	5.28	5.37	کهگیلویه و بویراحمد
3.33	3.45	3.56	3.68	3.79	3.91	4.02	4.14	4.25	4.36	4.46	4.57	4.68	گلستان
2.95	3.03	3.11	3.19	3.27	3.35	3.43	3.51	3.59	3.67	3.75	3.83	3.91	گیلان
3.39	3.52	3.66	3.79	3.93	4.06	4.20	4.33	4.47	4.58	4.69	4.80	4.92	لرستان

3.04	3.13	3.21	3.30	3.39	3.47	3.56	3.64	3.73	3.81	3.89	3.97	4.05	مازندران
3.08	3.15	3.23	3.31	3.39	3.47	3.55	3.63	3.71	3.88	4.06	4.24	4.41	مرکزی
3.59	3.72	3.84	3.97	4.10	4.23	4.35	4.48	4.61	4.64	4.67	4.70	4.73	هرمزگان
3.17	3.27	3.37	3.47	3.57	3.67	3.77	3.88	3.98	4.06	4.15	4.23	4.31	همدان
3.25	3.32	3.39	3.46	3.54	3.61	3.68	3.75	3.82	3.89	3.96	4.03	4.09	یزد

جدول ۱۲: متوسط بعد خانوار در کل کشور طی سال های ۸۱-۱۳۹۳

در جدول شماره ۱۳ متوسط بعد خانوار در مناطق شهری کشور ارائه شده است. همانطور که ملاحظه می گردد میزان این شاخص در طول سال های مطالعه سیری نزولی در پیش گرفته است، به نحوی که از ۴/۱۹ در سال ۱۳۸۱ به حدود ۳/۲۳ در سال ۱۳۹۳ رسیده است. در بین استان های مختلف نیز کوچکترین خانواده ها مربوط به استان گیلان و پس از آن مازندران و تهران بوده است. از طرفی بزرگترین خانواده ها نیز متعلق به استان های بوشهر، کهگیلویه و بویراحمد و سیستان و بلوچستان بوده است که البته با متوسط بعد خانوار کل کشور تفاوت چندانی ندارند.

1393	1392	1391	1390	1389	1388	1387	1386	1385	1384	1383	1382	1381	
3.23	3.31	3.39	3.48	3.56	3.64	3.73	3.81	3.89	3.96	4.04	4.11	4.19	کل کشور
3.11	3.19	3.28	3.36	3.44	3.53	3.61	3.69	3.78	3.85	3.92	3.99	4.06	آذربایجان شرقی
3.32	3.41	3.51	3.61	3.70	3.80	3.89	3.99	4.08	4.16	4.24	4.32	4.39	آذربایجان غربی
3.33	3.44	3.54	3.65	3.76	3.86	3.97	4.08	4.19	4.29	4.39	4.49	4.59	اردبیل
3.14	3.21	3.28	3.35	3.42	3.49	3.56	3.63	3.70	3.77	3.83	3.90	3.96	اصفهان
3.14	3.21	3.28	3.35	3.42	3.49	3.56	3.63	3.70	3.77	3.84	3.91	3.98	البرز
3.65	3.79	3.92	4.05	4.19	4.32	4.46	4.59	4.73	4.83	4.93	5.03	5.13	ایلام
3.98	4.05	4.11	4.18	4.24	4.31	4.37	4.44	4.50	4.60	4.70	4.79	4.89	بوشهر
3.04	3.10	3.17	3.23	3.30	3.36	3.43	3.50	3.56	3.63	3.69	3.76	3.83	تهران
3.38	3.49	3.59	3.69	3.79	3.89	4.00	4.10	4.20	4.29	4.38	4.47	4.57	چهارمحال و بختیاری
3.57	3.63	3.69	3.74	3.80	3.86	3.91	3.97	4.03	4.09	4.15	4.22	4.28	خراسان جنوبی
3.24	3.31	3.39	3.47	3.55	3.63	3.70	3.78	3.86	3.94	4.02	4.10	4.18	خراسان رضوی

تحلیل وضعیت موجود پوشش همگانی سلامت در ایران

3.31	3.40	3.48	3.57	3.66	3.74	3.83	3.91	4.00	4.07	4.13	4.20	4.26	خراسان شمالی
3.50	3.65	3.80	3.95	4.10	4.25	4.40	4.55	4.70	4.78	4.86	4.94	5.03	خوزستان
3.26	3.34	3.43	3.51	3.59	3.67	3.75	3.83	3.91	4.00	4.09	4.18	4.27	زنجان
3.25	3.30	3.35	3.40	3.45	3.50	3.54	3.59	3.64	3.71	3.78	3.85	3.91	سمنان
3.69	3.89	4.09	4.28	4.48	4.68	4.88	5.08	5.28	5.36	5.44	5.52	5.59	سیستان و بلوچستان
3.32	3.42	3.52	3.62	3.72	3.82	3.92	4.02	4.12	4.19	4.26	4.33	4.40	فارس
3.17	3.25	3.34	3.42	3.50	3.58	3.66	3.74	3.83	3.93	4.04	4.14	4.25	قزوین
3.34	3.42	3.50	3.58	3.66	3.75	3.83	3.91	3.99	4.07	4.16	4.25	4.33	قم
3.37	3.46	3.55	3.63	3.72	3.81	3.90	3.99	4.08	4.17	4.26	4.35	4.44	کردستان
3.46	3.55	3.65	3.74	3.84	3.94	4.03	4.13	4.23	4.31	4.39	4.47	4.55	کرمان
3.27	3.37	3.47	3.57	3.67	3.77	3.86	3.96	4.06	4.14	4.23	4.31	4.39	کرمانشاه
3.75	3.90	4.06	4.21	4.36	4.51	4.66	4.81	4.96	5.05	5.13	5.22	5.30	کهگیلویه و بویراحمد
3.28	3.38	3.47	3.57	3.66	3.76	3.85	3.95	4.04	4.17	4.30	4.42	4.55	گلستان
2.97	3.04	3.11	3.18	3.24	3.31	3.38	3.45	3.52	3.59	3.66	3.73	3.80	گیلان
3.31	3.43	3.56	3.68	3.80	3.92	4.05	4.17	4.29	4.39	4.48	4.58	4.67	لرستان
3.06	3.13	3.21	3.28	3.36	3.43	3.51	3.58	3.66	3.74	3.82	3.90	3.98	مازندران
3.10	3.18	3.25	3.33	3.40	3.47	3.55	3.62	3.70	3.86	4.02	4.18	4.34	مرکزی
3.53	3.63	3.74	3.85	3.96	4.07	4.18	4.29	4.40	4.42	4.44	4.46	4.48	هرمزگان
3.14	3.22	3.31	3.40	3.48	3.57	3.66	3.74	3.83	3.90	3.98	4.05	4.13	همدان
3.25	3.32	3.39	3.46	3.53	3.60	3.67	3.74	3.81	3.88	3.95	4.02	4.09	یزد

جدول 13: متوسط بعد خانوار در مناطق شهری طی سال های ۸۱ تا ۱۳۹۳ به تفکیک استان

در جدول شماره ۱۴ متوسط بعد خانوار در مناطق روستایی کشور ارائه شده است. همانطور که ملاحظه می گردد میزان این شاخص در طول سال های مطالعه سیری نزولی در پیش گرفته است، به نحوی که از ۴/۷ در سال ۱۳۸۱ به حدود ۳/۳۷ در سال ۱۳۹۳ رسیده است. در بین استان های مختلف نیز کوچکترین خانواده ها مربوط به استان گیلان و پس از آن مرکزی و قزوین بوده

است. از طرفی بزرگترین خانواده ها نیز متعلق به استان های سیستان و بلوچستان، بوشهر و خوزستان بوده است که البته با متوسط بعد خانوار کل کشور تفاوت چندانی ندارند.

1393	1392	1391	1390	1389	1388	1387	1386	1385	1384	1383	1382	1381	
3.37	3.49	3.61	3.73	3.86	3.98	4.10	4.22	4.34	4.43	4.52	4.61	4.70	کل کشور
3.14	3.29	3.44	3.59	3.74	3.90	4.05	4.20	4.35	4.45	4.54	4.64	4.73	آذربایجان شرقی
3.45	3.64	3.82	4.00	4.19	4.37	4.55	4.74	4.92	5.02	5.12	5.22	5.32	آذربایجان غربی
3.25	3.42	3.60	3.77	3.94	4.11	4.28	4.45	4.62	4.73	4.84	4.96	5.07	اردبیل
3.11	3.20	3.28	3.37	3.46	3.55	3.64	3.73	3.81	3.89	3.97	4.05	4.13	اصفهان
3.23	3.29	3.35	3.41	3.46	3.52	3.58	3.64	3.70	3.76	3.82	3.88	3.94	البرز
3.68	3.85	4.03	4.20	4.38	4.55	4.73	4.91	5.08	5.19	5.30	5.41	5.52	ایلام
3.77	3.91	4.05	4.19	4.33	4.48	4.62	4.76	4.90	5.00	5.09	5.19	5.29	بوشهر
3.54	3.60	3.67	3.73	3.79	3.86	3.92	3.98	4.05	4.12	4.20	4.28	4.35	تهران
3.62	3.75	3.88	4.00	4.13	4.26	4.39	4.52	4.64	4.73	4.82	4.90	4.99	چهارمحال و بختیاری
3.18	3.27	3.36	3.45	3.54	3.63	3.73	3.82	3.91	4.00	4.09	4.18	4.26	خراسان جنوبی
3.24	3.34	3.44	3.54	3.65	3.75	3.85	3.95	4.05	4.12	4.20	4.27	4.35	خراسان رضوی
3.36	3.45	3.54	3.62	3.71	3.80	3.89	3.98	4.07	4.15	4.22	4.29	4.36	خراسان شمالی
3.78	3.98	4.19	4.40	4.60	4.81	5.01	5.22	5.42	5.52	5.62	5.72	5.82	خوزستان
3.14	3.29	3.44	3.59	3.75	3.90	4.05	4.20	4.36	4.46	4.56	4.67	4.77	زنجان
3.07	3.16	3.26	3.35	3.44	3.54	3.63	3.72	3.82	3.88	3.95	4.02	4.08	سمنان
3.96	4.08	4.20	4.33	4.45	4.58	4.70	4.82	4.95	5.03	5.12	5.21	5.29	سیستان و بلوچستان
3.46	3.57	3.68	3.80	3.91	4.02	4.13	4.25	4.36	4.46	4.57	4.67	4.77	فارس
3.01	3.13	3.26	3.38	3.51	3.63	3.76	3.88	4.01	4.09	4.18	4.27	4.36	قزوین
3.41	3.48	3.56	3.63	3.70	3.77	3.84	3.92	3.99	4.03	4.07	4.12	4.16	قم
3.46	3.60	3.73	3.87	4.01	4.15	4.29	4.43	4.56	4.67	4.78	4.88	4.99	کردستان
3.33	3.47	3.60	3.73	3.86	3.99	4.12	4.25	4.38	4.46	4.54	4.62	4.70	کرمان
3.51	3.64	3.76	3.89	4.02	4.14	4.27	4.40	4.52	4.63	4.74	4.84	4.95	کرمانشاه

3.74	3.90	4.06	4.22	4.38	4.54	4.70	4.86	5.03	5.11	5.20	5.29	5.37	کهگیلویه و بویراحمد
3.40	3.53	3.67	3.80	3.93	4.06	4.20	4.33	4.46	4.55	4.63	4.72	4.80	گلستان
2.93	3.02	3.12	3.21	3.30	3.40	3.49	3.59	3.68	3.77	3.85	3.94	4.02	گیلان
3.55	3.69	3.84	3.99	4.13	4.28	4.43	4.57	4.72	4.84	4.96	5.07	5.19	چهارمحال و بختیاری
3.03	3.12	3.22	3.32	3.42	3.52	3.61	3.71	3.81	3.89	3.97	4.04	4.12	مازندران
3.00	3.09	3.18	3.27	3.36	3.45	3.55	3.64	3.73	3.91	4.10	4.28	4.46	مرکزی
3.67	3.81	3.95	4.09	4.23	4.37	4.52	4.66	4.80	4.84	4.88	4.93	4.97	هرمزگان
3.22	3.34	3.46	3.58	3.71	3.83	3.95	4.07	4.19	4.27	4.36	4.44	4.52	همدان
3.23	3.32	3.40	3.48	3.57	3.65	3.73	3.82	3.90	3.95	4.00	4.05	4.10	یزد

جدول ۱۴: متوسط بعد خانوار در مناطق روستایی طی سال های ۸۱ تا ۱۳۹۳ به تفکیک استان

۶. پیش بینی جمعیت در افق تا سال ۱۴۰۴ (۲۰۰۲ تا ۲۰۲۵)

در این نرم افزار، به صورت پیش فرض میزان باروری کلی ایران در سال ۲۰۱۱، ۱/۵ در نظر گرفته شده و سه سناریو برای باروری ایران تعریف شده است.

- سناریو باروری پائین (TFR=0.9)

- سناریو باروری متوسط (TFR=1.4)

- سناریو باروری بالا (TFR=1.9)

در این پیش بینی امید زندگی ۷۵/۸ سال به صورت ثابت برای هر سه سناریو در نظر گرفته شد. مقادیر پیش بینی شده میزان باروری کلی در جدول ۱۵ ارائه شده است. همانطور که ملاحظه می شود، حتی در سناریو بالا نیز طبق برآورد های انجام شده میزان باروری کلی به سطح جانشینی نخواهد رسید و در سناریو پائین نیز پیش بینی شده است که در سال ۲۰۲۵ یعنی اوایل سده ۱۵ شمسی به طور متوسط هر زن ایرانی کمتر از یک بچه به دنیا بیاورد.

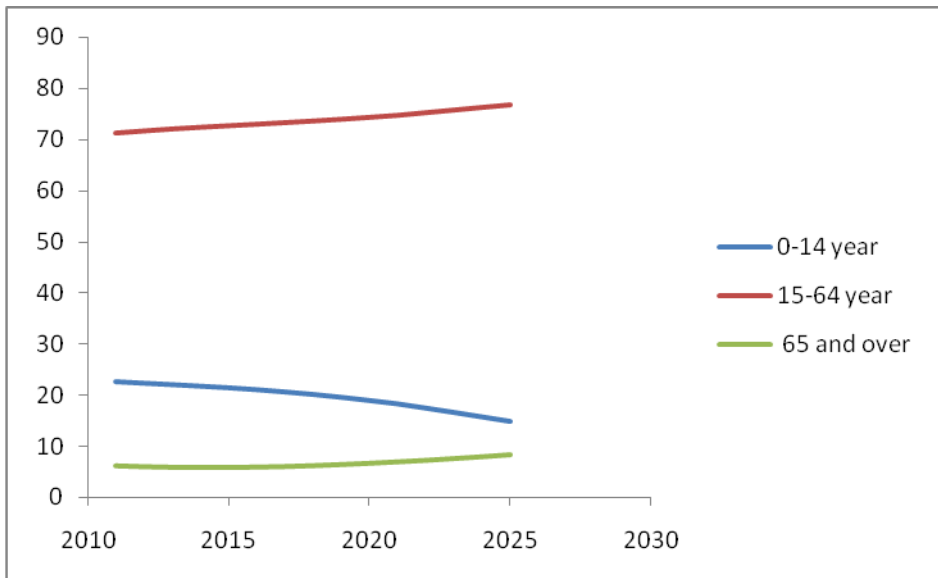
میزان باروری کلی	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
سناریو پایین	1.51	1.43	1.31	1.25	1.2	1.14	1.08	1.03	1	0.96	0.92	0.89	0.87	0.86	0.85
سناریو متوسط	1.66	1.63	1.58	1.55	1.52	1.49	1.46	1.44	1.43	1.41	1.39	1.38	1.37	1.36	1.35
سناریو بالا	1.81	1.83	1.84	1.84	1.84	1.85	1.85	1.85	1.86	1.86	1.86	1.87	1.87	1.86	1.85

جدول 15: پیش بینی میزان باروری کلی ایران تا سال ۲۰۲۵ در سه سناریو بالا، متوسط و پایین

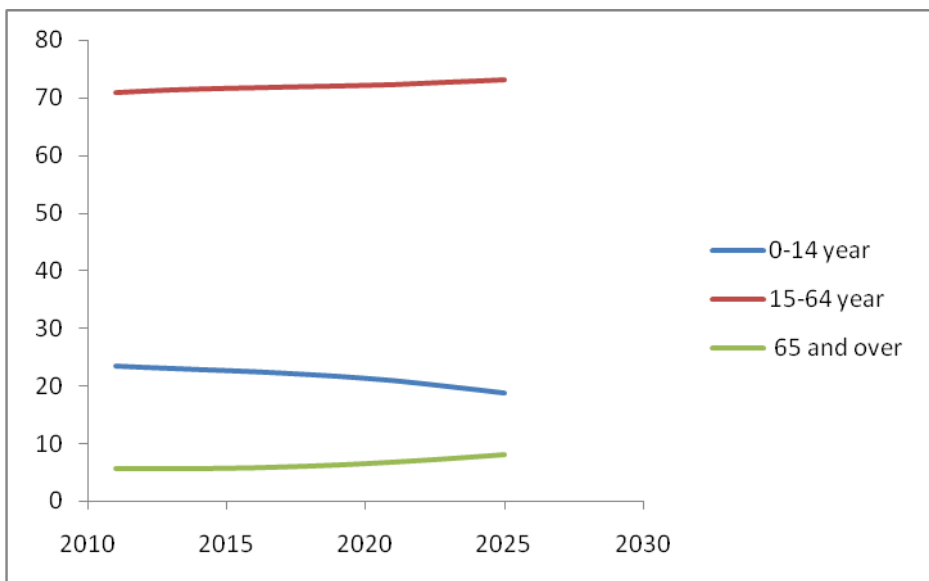
پیش بینی تعداد جمعیت ایران در سه سناریو بالا، متوسط و پایین در جدول ۱۶ ارائه شده است. همانطور که ملاحظه می گردد، پیش بینی شده است که در سال ۲۰۲۵، جمعیت ایران در سناریو حد بالای باروری به مرز ۸۷ میلیون نفر برسد. در نمودارهای ۴ تا ۶ پیش بینی سهم گروه های سنی مختلف در جمعیت ایران ارائه شده است. همانطور که ملاحظه می گردد، در سناریو باروری پایین، سهم گروه سنی زیر ۱۴ سال با گذشت زمان کاهش و بر سهم گروه سنی ۶۵ سال و بالاتر افزوده می گردد. از طرفی در سناریو باروری متوسط نیز شاهد این تغییرات با سرعت کمتری هستیم. در سناریو باروری بالا کاهش جمعیت گروه سنی زیر ۱۴ سال شتاب کمتری گرفته است.

تعداد جمعیت	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
سناریو پایین	75,5	76,0	76,5	76,9	77,3	77,7	78,0	78,3	78,5	78,7	78,9	79,0	79,1	79,1	79,2
سناریو متوسط	75,1	75,8	76,5	77,2	77,9	78,5	79,1	79,7	80,3	80,8	81,3	81,7	82,1	82,5	82,8
سناریو بالا	75,1	75,9	76,8	77,8	78,7	79,6	80,5	81,4	82,2	83,0	83,8	84,6	85,3	86,0	86,7

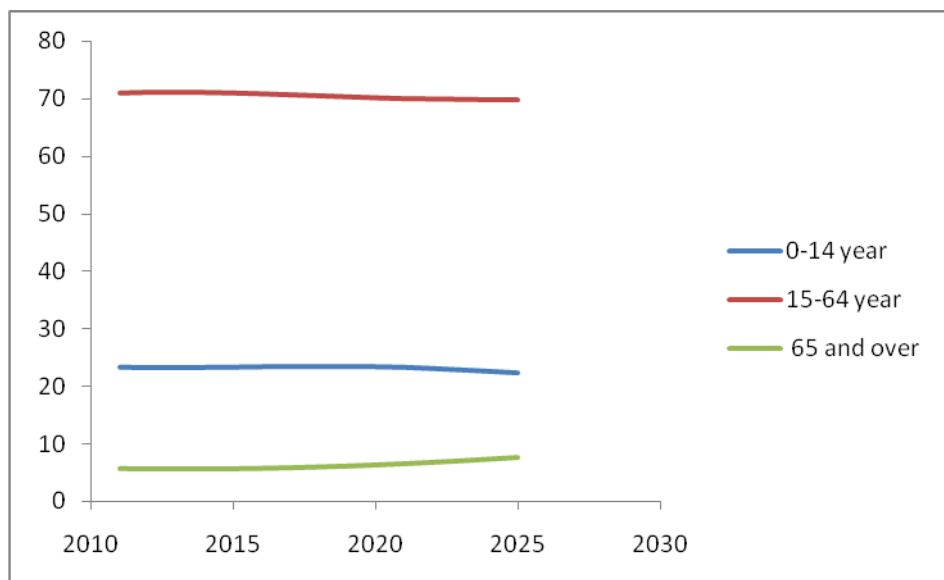
جدول 16: پیش بینی جمعیت ایران تا سال ۲۰۲۵ در سه سناریو بالا، متوسط و پایین

نمودار 4: پیش بینی سهم گروه های سنی مختلف در سناریو پایین

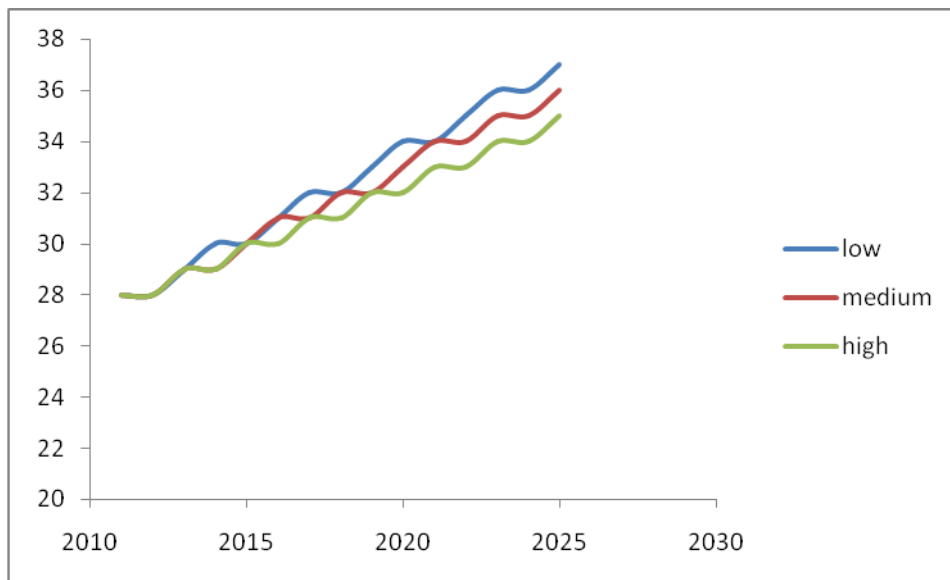

نمودار 5: پیش بینی سهم گروه های سنی مختلف در سناریو متوسط

نمودار ۶: پیش‌بینی سهم گروه‌های سنی مختلف در سناریو بالا

نمودار ۷ روند میانه سنی جمعیت ایران را تا سال ۲۰۲۵ نشان می‌دهد در این نمودار همانطور که انتظار می‌رفت، در سناریو باروری پائین میانه سنی بیشتر از دو سناریو دیگر پیش‌بینی شده است. بر این اساس پیش‌بینی می‌شود که در سناریو پائین تا سال ۲۰۲۵ نیمی از جمعیت ایران بیش از ۳۷ ساله باشند. در سناریو متوسط میانه سنی ۳۶ سال و در سناریو باروری بالا میانه سنی به ۳۵ سال می‌رسد.

نمودار ۷: پیش بینی میانه سنی جمعیت در سه سناریو فرضی

۴- نتیجه گیری

هدف از این مطالعه ارائه تصویر کاملی از شاخص های جمعیتی از جمله ساختار سنی و جنسی، نرخ رشد جمعیت و میزان باروری و دیگر شاخص های این دسته طی یک دهه اخیر و پیش بینی جامعی از وضعیت جمعیت ایران در دهه آینده نیز ارائه بود. براساس نتایج مطالعه حاضر ناگفته پیداست که وضعیت شاخص های دموگرافیک ایران در چند دهه گذشته تغییرات قابل توجهی نموده است، هرچند که در دهه اخیر از سرعت این تغییرات کاسته شده است.

در این مطالعه ساختار جمعیت در استان های مختلف طی دهه اخیر بررسی شد. نکته حائز توجه تفاوت موجود در این ساختار است. صرفنظر از تاثیرات موقت یا مستمر مهاجرت بر جمعیت و با وجود اینکه ارتقا سطح سلامت و کاهش مرگ و میر عامل موثری در رشد جمعیت و پدیده پیری جمعیت محسوب می شود، مهمترین عامل محرکه رشد جمعیت، باروری است [۴]. در شرایطی که استان هایی همچون گیلان، مازندران و تهران باروری زیر ۱/۵ را تجربه می کنند در استان سیستان و بلوچستان مادران به طور متوسط بیش از سه فرزند به دنیا می آورند [۲]. این عامل در کنار تفاوت های موجود در امید زندگی و سطح مرگ و میر می تواند منشا تفاوت های موجود باشد.

گوناگونی کشور از نظر ساختارهای جمعیتی و نیز میزان باروری نیازمند توجه به دو نکته اساسی است. اولاً لازم است خدمات تنظیم خانواده، بهداشت باروری و ارتقا سلامت در استان های با میزان باروری بالا تقویت گردد. از طرفی سیاست های مناسبی برای ارتقا باروری در مناطق با سطح باروری پائین تدوین و اجرایی گردد. در برخی استان ها با توجه به سهم بالای جمعیت جوان لازم است ضمن تامین سلامت کودکان و ارتقا امید زندگی جامعه امکانات لازم در جهت ایجاد اشتغال و بهره وری حداکثری از نیروی جوان و کارآمد فراهم گردد. البته در برخی استان

ها با توجه به الگوی سنی و سهم نسبتاً بیشتر سالمندان می‌بایست ضمن تامین اشتغال خدمات تامین اجتماعی را نیز تقویت نمود.

یکی از موضوعات قابل توجه در این مطالعه روند افزایش آمار ازدواج و طلاق است. میزان ازدواج طی دهه اخیر با روندی کند در حال افزایش بوده است که این افزایش در مناطق روستایی شتاب بیشتری داشت. با توجه به بافت سنی جوان جمعیت کشور این روند دور از انتظار نیست. اما نکته حائز اهمیت نسبت ازدواج به طلاق بود. در اوایل دهه ۸۰ شمسی به ازای هر ۱۲ ازدواج ثبت شده در کشور یک مورد طلاق ثبت شده است در حالیکه با گذشت یک دهه این رقم به شش رسیده است. یعنی در اوایل دهه ۹۰ شمسی به ازای هر شش ازدواج یک مورد طلاق ثبت شده است.

شیب کاهش باروری در ایران یکی از نمونه‌های مثال زدنی کاهش باروری در دنیاست. تجارب چند دهه اخیر تعدادی از کشورهای در حال توسعه حاکی از آن است که به علت تاثیر متقابل دو عامل بالا رفتن امید زندگی و کاهش باروری در افزایش سن جمعیت، فرایند سالخوردگی در کشورهای در حال توسعه ممکن است به مراتب سریعتر از آنچه در کشورهای اروپایی دیده شده، اتفاق بیفتد [۶]. وقت آن است که ضمن تدوین سیاست‌های مناسب در راستای ارتقا باروری، برنامه ریزی‌های مناسبی در جهت تامین نیازهای اساسی جمعیت انجام گردد.

تجربه بسیاری از کشورها حاکی از آن است که روند کاهش میزبان باروری کلی وقتی به کمتر از حد جانشینی برسد، متوقف نمی‌شود و همچنان رو به کاهش می‌نهد [۷]. در مورد ایران نیز تجربه بسیاری از استان‌های کشور نیز این پدیده را نشان می‌دهد. ممکن است سرعت کاهش آن در طول زمان کاهش یابد اما افزایش آن کمی دور از انتظار است. پیش‌بینی‌های انجام شده نیز بیانگر این مطلب است. رشد جمعیت ایران نیز اگر به همین روند نزولی ادامه دهد، مخاطره‌ای جدی محسوب می‌شود؛ چون به دلیل پیر شدن جامعه، جمعیت سرباری زیاد شده و حتی منجر به انقباض جمعیت خواهد شد [۸]. از سویی سالخوردگی جمعیت می‌تواند به کاهش نیروی کار

جامعه منجر شود. نیروی انسانی به عنوان یک عامل اصلی در رشد اقتصادی هر کشوری محسوب می‌شود [۹]. از طرف دیگر در این شرایط که پنجره جمعیت باز شده در صورتی که برنامه ریزی های لازم به منظور بهره گیری از نیروی فعال انجام شود این امر می تواند افزایش ازدواج و در پی آن افزایش باروری را در پی داشته و بنابراین این فرصت به بهترین نحو می تواند باعث بهبود شاخص های جمعیتی کشور گردد.

۵- محدودیت های مطالعه:

دسترسی سریع و آسان به داده ها یکی از مهمترین محدودیت های مطالعه بود.

۶- رفرنس ها

۱. United Nations, D.o.E.a.S.A., Population Division World Population Prospects: The 2015 Revision, Key Findings and Advance Tables, 2015.
۲. Statistical center of Iran.
۳. Abbasi-Shavazi, M.J., et al., Assessment of the own-children estimates of fertility applied to the 2011 Iran Census and the 2010 Iran-MIDHS.
۴. May, J.F., World population policies: their origin, evolution, and impact 2012: Springer.
۵. Abbasi-Shavazi, M.J. and M. Hosseini-Chavoshi, Fertility revolution in Iran during the last four decades, Assessment of the own-children estimates of fertility applied to the 1986 to 2011 Iran Census, 2012.
۶. Zanjani, H., et al., Population, Development and Reproductive Health 2003: Boshra.
۷. McDonald, P., Low fertility and policy. Ageing Horizons, 2007 :۷ .p. 22-27.
۸. Shirin Kiani, M., et al., The Iranian population is graying: are we ready? Archives of Iranian medicine, 2010. 13(4): p. 333.

۹. Abbasi-Shavazi, M.J., M. Hosseini-Chavoshi, and P. McDonald, The path to below replacement fertility in the Islamic Republic of Iran. *Asia-Pacific Population Journal*, 2007. 22(2): p. 91-112.

۷- پیوست ها:

برآورد جمعیت کشور طی سال های ۸۱ تا ۱۳۹۳ به تفکیک استان و شهر و روستا همراه با هرم سنی در پیوست ارائه شده است.